

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3118/2019. (V. 29.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	890
3119/2019. (V. 29.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	898
3120/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	908
3121/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	910
3122/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	913
3123/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	915
3124/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	920
3125/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	923
3126/2019. (V. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	926

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3118/2019. (V. 29.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A dr. Szabados Gergő eljáró ügyvéd (Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda, 4026 Debrecen, Péterfia utca 2. II/9.) által képviselt TV2 Média Csoport Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Kúria – Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 83/2019. NVB határozatát helybenhagyó – KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panaszt 2019. május 10-én, a Kúria útján az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságra 2019. május 13-án érkezett be. A beadvány a támadott végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszról és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy a 2019. április 11-én kelt – és a Kúria KvK.VI.37.484/2019/2. számú, 2019. április 17-én kelt végzésével helybenhagyott – 45/2019. (IV. 11.) NVB határozat kimondta, hogy az indítványozó megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölőszervezetek között eljárási alapelvet a 2019. április 8-i és április 9-i hírműsoraival azzal, hogy kizárólag arról adott tájékoztatást, hogy a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt 2019. április 8-án leadta a lista bejelentéséhez szükséges ajánlóíveket, miközben ugyanezen a napon további két jelölő szervezet is leadta azokat. Ez utóbbi két jelölő szervezet eljárási cselekményéről szóló tájékoztatást azonban a TV2 Média Csoport Zrt. elmulasztotta. Az NVB ezért határozata rendelkező részében eltiltotta az indítványozót a további jogsértéstől, és arra kötelezte, hogy a határozat rendelkező részét annak közzétételétől számított három napon belül a jogsértő közlésekkel azonos napszakban és azokhoz hasonló módon tegye közzé.
- [4] 2.1. 2019. április 28-án egy beadványozó kifogást nyújtott be az NVB-hez a Ve. 151. § (1) bekezdésére és 208. §-ára hivatkozással a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése miatt. Előadta, hogy az indítványozó súlyosan megsértette a „jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás” választási alapelvét azzal, hogy „nem hajtotta végre a [z NVB] 45/2019. számú határozatában foglaltakat”, pedig azt a Kúria a KvK.VI.37.484/2019/2. számú végzéssel helybenhagyta, így az 2019. április 17-én jogerőre emelkedett. A beadványozó ezért kérte az NVB-t, hogy állapítsa meg a jogszabálysértés tényét, az indítványozót a további jogsértéstől tiltsa el, kötelezze a határozat rendelkező részének közzétételére, valamint a sorozatos és visszatérő jogsértések miatt

a Ve. 152. § (2) bekezdése és 218. § (1) bekezdés d) pontja alapján szabja ki rá a törvényi lehetőségek szerinti legmagasabb összegű bírságot.

- [5] Az NVB a 2019. április 29-én kelt, 83/2019. NVB határozatával a kifogásnak részben helyt adott. Megállapította, hogy az indítványozó azzal, hogy elmulasztotta közzétenni az NVB 45/2019. (IV. 11.) NVB számú határozatának rendelkező részét, megsértette a Ve. 152. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezésből eredő kötelezettséget. Az NVB felhívta az indítványozót a jogsértő mulasztás haladéktalan megszüntetésére, és 3 725 000 Ft összegű bírság megfizetésére is kötelezte.
- [6] Az indokolásban az NVB kitért rá, hogy a további jogsértéstől eltiltás tekintetében a kifogást elutasította, mert ezen absztrakt kötelezés megsértése miatt önálló marasztalásnak nincs helye, és ugyan az indítványozó ismételt megállapított jogsértései miatt a 45/2019. (IV. 11.) NVB határozatban foglalt e kötelezés valóban nem teljesült, de ezt a körülményt a többi ügyben eljáró választási bizottságok és bíróságok értékelhetik, bírság kiszabásával vagy a bírság mértékének növelésével. Az NVB kifejtette azt is, hogy állandó gyakorlata szerint mellőzi az alapelsértés megállapítását, ha a kifogásolt magatartás más, tételes jogszabályi rendelkezést sért. A kifogásban foglaltakkal szemben ezért az indítványozót nem a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás megsértése, hanem a Ve. 152. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt kötelezettség elmulasztása miatt marasztalta el. A Ve. 152. § (2)–(3) bekezdéseire utalással az NVB azt is figyelembe vette, hogy az indítványozó „terhére a jelen választási eljárásban már kétszer jogerősen állapított meg jogsértést a[z NVB], illetve a Kúria, az NVB határozatának megváltoztatásával. Egy további ügyben pedig a[z NVB] elmarasztaló döntést hozott, amely jelen ügy elbírálása idején felülvizsgálat alatt áll. Mindezek miatt alappal állítható, hogy a kiemelkedő nézettséggel bíró [indítványozó] az ismételt jogsértéseket szándékosan, a választási szervek álláspontjának ismeretében követi el, amely jelentősebb mértékű bírság kiszabását indokolja. A bírság kiszabásánál súlyosbító tényező az is, hogy annak kiszabására egy jogerős döntés végrehajtásának elmaradása miatt van szükség.” Az NVB arra is kitért, hogy az indítványozó a nyilatkozatán túl ugyan több bizonyítékot nem jelölt meg az ügygel kapcsolatban, azonban mivel a kifogásának a tárgya választási eljárásban hozott jogerős döntés végrehajtásának elmulasztása volt, erről az NVB-nek hivatalból rendelkezésre álló információi vannak, ezért nem lehetett érdemi vizsgálat nélkül elutasítani a kifogást. Hangsúlyozta az NVB azt is, hogy a kifogásolt mulasztás miatt, a tényállás tisztázása érdekében nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót, de e megkeresésre határidőben válasz nem érkezett.
- [7] 2.2. A 83/2019. NVB határozat ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria a 2019. május 6-án kelt, KvK.III.37.571/2019/2. számú – az alkotmányjogi panaszal támadott – végzése a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak, és a 83/2019. NVB határozatot helybenhagyta.
- [8] Az indítványozó kifogásaira reagálva a Kúria a végzés indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó nem vitatta a 45/2019. (IV. 11.) NVB határozat rendelkező része közzétételének elmulasztását, felülvizsgálati kérelmében kizárólag a bírság kiszabását és annak mértékét sérelmezte. Hivatkozott rá, hogy a Ve. 152. § (2) bekezdése alapján a választási bizottság bírságot is kiszabhat; annak eldöntésében pedig, hogy ez indokolt-e, és milyen mértékben, az eset összes körülményeit – így különösen a jogsértéssel érintett médiaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét, valamint a jogsértés nyilvánvalóan szándékos voltát – figyelembe veszi. A bírságkiszabás tehát mérlegelési jogkörben történik, a Ve. azonban csak példálózó jelleggel sorolja fel az ennek során figyelembe veendő szempontokat. Az indítványozó által kifogásolt 83/2019. NVB határozat az indokolás [12] bekezdésében ismertette a bírság összegének meghatározásakor figyelembe vett szempontokat. Az indítványozó ugyan hivatkozott arra, hogy egy korábbi jogsértést megállapító kúriai végzést az NVB döntése idején még nem kézbesítettek számára, egy másik ügyben pedig még folyamatban volt a bírósági felülvizsgálat, amelynek kedvező kimenetelében bízott, ezen ügyek tárgyát pedig egyébként is más jellegű jogsértések képezték; de a Kúria az indokolásban úgy érvelt, hogy az a bizakodás, hogy a korábbi döntések nem válnak jogerőssé és végrehajthatóvá, illetve az indítványozót érintő kifogások elutasításra kerülnek, „nem lehet megalapozó tényezője a már jogerős és végrehajthatóvá vált határozatban foglalt kötelezettség teljesítésének elmulasztásának.”
- [9] A Kúria azt is leszögezte, hogy a jogsértések ismétlődő jellegének figyelembe vétele nem volt mellőzhető, és e körben nem annak van jelentősége, hogy a korábbi jogsértések tárgya azonos vagy különböző-e – mivel nem ugyanazon jogerős határozat végrehajtását kell ismétlődően elmulasztani –, hanem annak, hogy az indítványozó a „műsorszolgáltatása során többszörösen jogsértéseket követ el, amelyeket az NVB megállapít és szankcionál.” Az NVB ezért helyesen értékelte súlyosító körülményként, hogy a határozat végrehajtása maradt el,

ez ugyanis azt mutatja, hogy az indítványozó többszöri elmarasztalása ellenére sem változtatott a műsorpolitikáján, nem tett értékelhető intézkedéseket a már megállapított jogsértések megszüntetésére, és ilyenre nem is hivatkozott. A Kúria megállapítása szerint a szándékossághoz sem fért kétség. A 83/2019. NVB határozatban foglalt egyéb bírságkiszabási szempontokat – pl. a kiemelkedő nézettséget – pedig az indítványozó sem vitatta. Egyebekben azt is megjegyezte az indokolás, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben sem vitatta, hogy a megállapított tényállás helytelen volna, és nem állította, hogy a kötelezettségének eleget tett volna.

- [10] 3. A Kúria végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, és kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását, valamint az ítélet megsemmisítését, mivel az véleménye szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [11] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó utalt arra, hogy az indítványt a törvényi határidőn belül nyújtotta be; a támadott kúriai végzéssel szemben további jogorvoslati lehetőség a Ve. 232. § (5) bekezdése alapján nincs; az egyedi ügyben való érintettség pedig fennáll, mivel rá a Kúria végzése és az azzal helybenhagyott NVB határozat rendelkezést tartalmaz, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog pedig őt is megilleti az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésére tekintettel.
- [12] Az indítványozó ezt követően részletesen ismertette az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző eljárást, valamint az NVB és a Kúria jelen ügyben meghozott döntéseit.
- [13] Az alaptörvény-ellenesség indokaként arra hivatkozott, hogy a támadott végzést nem a Kúria hatályos ügyelosztási rendje szerint eljárni jogosult bírói tanács hozta meg; továbbá arra, hogy a bírság kiszabása körében az NVB a mérlegeléskor ismétlődő jogsértést tételezett – a Kúria pedig ezt jogszerűnek fogadta el –, pedig a határozat meghozatalakor a fent írtak szerint egy korábbi jogsértést megállapító kúriai végzést még nem kézbesítették az indítványozó számára, egy másik ügyben pedig még folyamatban volt a bírósági felülvizsgálat, amelynek kedvező kimenetelében bízott.
- [14] 3.1. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán idézte az Alkotmánybíróság korábbi határozatait, melyek értelmében „a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Kiemelte azt is, hogy „a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.].
- [15] Az alkotmányjogi panasz szerint az NVB a bírság kiszabása kapcsán, mérlegelési jogkörben arra hivatkozott, hogy az indítványozó „terhére a jelen választási eljárásban már kétszer jogerősen állapított meg jogsértést a[z NVB], illetve a Kúria, az NVB határozatának megváltoztatásával. Egy további ügyben pedig a[z NVB] elmarasztaló döntést hozott, amely jelen ügy elbírálása idején felülvizsgálat alatt áll.” Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a Kúria itt említett marasztaló döntését a 83/2019. NVB határozat meghozatala idején még nem kézbesítették, egy másik NVB határozattal szemben pedig az indítványozó bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett. Az indítványozó szerint súlyosan sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy az NVB – és a határozat felülvizsgálata során a Kúria – olyan határozatok szerinti jogsértéseket is figyelembe vett súlyosító körülményként, amely határozatok még nem emelkedtek jogerőre. Ha ugyanis valaki a jogorvoslati jogával él, akkor rá nézve a nem jogerős döntésből nem származhat joghátrány. Márpedig az NVB mérlegelésében a bírság összegét illetően jelentős szerepet játszott az ismétlődő jogsértés tételezése, és ezt a Kúria iratellenesen, az NVB határozat tartalmával szemben fogadta el jogszerűnek.
- [16] 3.2. Az indítványozó hivatkozott a törvényes bíróhoz való joga sérelmére is. Előadta, hogy a rendelkezésére álló információk alapján a felülvizsgálati kérelmét a Kúria 2019. április 5. napjától hatályos ügyelosztási rendjében (a továbbiakban: Ügyelosztási Rend) meghatározott K.I. tanács helyett egy másik, a K.III. tanács bírálta el. Idéz-

te az Ügyelosztási Rend III.1. részét, amely szerint: „A közigazgatási szakágban az ügyek elosztásának módja automatikus. Az ügyek tanácsokhoz való kiosztását az iktatás szerinti ügyszámvégződés határozza meg. Az ügyelosztás ezen módjától a [bíróóságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény] 11. § (2) bekezdése alapján az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróságok működését érintő fontos okból lehet eltérni. [...] A választási és nemzetiségi képviselői méltatlansági ügyek elosztásának módja automatikus. Az ügyek tanácsokhoz való kiosztását az ügyek érkezési sorrendje határozza meg, ennek figyelembevételével a soron következő tanácshoz két ügy kerül kiosztásra.”

- [17] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint a közzétett határozatok ismeretében korábban is az Ügyelosztási Rend szerint tárgyalták az egyes tanácsok a választási ügyeket, és előfordulhatott ugyan, hogy valamely tanács nem az Ügyelosztási Rend szerinti összetételben tárgyalt, de ennek oka általában valamely bíró helyettesítése volt, erre pedig az Ügyelosztási Rend tartalmaz szabályokat. A Kúria honlapján szereplő hivatalos adatok szerint azonban az indítványozó kérelmét a soron következő K.I. tanács helyett – az eggyel alacsonyabb ügyszámú előző üggyel együtt – a K.III. tanács bírálta el.
- [18] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 8. § (2) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság több korábbi határozatára is, amelyek a törvényes bíró fogalmát vizsgálták. Ezekből azt a következtetést vontta le, hogy „a Kúria mindössze félretette az ügyelosztásra vonatkozó szabályozást. Amennyiben a Kúria ügyelosztási rendje szerint a – nagy jelentőségű, és a sommás határidők miatt feszített eljárásrendet igénylő – választási ügyek kiosztása automatikus módon történik, és az ügyelosztási rend nem teszi lehetővé kifejezetten az e rendtől való eltérést, nem mutatható ki olyan objektív ok, ami miatt az ügyelosztási rendtől a választási ügyek esetében el lehetne térni, különös figyelemmel a kúriai tanácsok közötti helyettesítés lehetőségére is.”
- [19] 3.3. Összegezve tehát az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét „a törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával megvalósuló mérlegelés, és az ügyelosztási rendtől eltérően más tanács által történt elbírálás” miatt állította.
- [20] 4. A Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumának vezetője 2019. május 13-án tájékoztató levelet küldött az Alkotmánybíróságnak, amelyben az Ügyelosztási Rendtől való eltérés okaira adott magyarázatot. Megerősítette, hogy a választási ügyek elosztási rendje a Kúrián automatikus és a Kúria honlapján mindenki számára megismerhető; a folyamatosan érkező ügyek kettő ügyenként kerülnek kiosztásra az elbírálásban résztvevő hat felülvizsgálati tanácsra. „Az automatikus ügykiosztás módját azonban objektív körülmények is befolyásolhatják, melyek előre nem tervezhetők, ugyanakkor a választási ügyekben a rövid elbírálási határidő és az érintettek széles köre miatt az időszerű döntés biztosítása minden más érdeket megelőz.”
- [21] A tájékoztató levélben foglaltak szerint a Kvk.III. tanács tanácselnöke és előadó bírója 2019. április 24–26. között szabadságot kért, melyre tekintettel a rövid határidőre történő elbírálásban nem tudtak részt venni, ezért az Ügyelosztási Rendtől a bíróság működését érintő fontos okra tekintettel igazgatási úton eltérés történt, a Bszi. 11. § (2) bekezdése alapján.
- [22] Az ügyelosztás ezért akként módosult, hogy a kieső Kvk.III. tanács ügyeit a sorban következő Kvk.IV. tanács kapta, a Kvk.III. tanács pedig az adott ügyelosztási kör végén, a Kvk.VI. tanácsot követően került sorra. Ezért került a jelen alkotmányjogi panasszal érintett ügy elbírálása is a Kvk.III. tanács elé.
- [23] A kollégiumvezető azt is hangsúlyozta, hogy a Kvk.III. tanács két tagjának szabadságolása miatt a helyettesítési rend nem volt alkalmazható, mivel a tanácsban a tanácselnök, valamint egy bíró személyének megváltozása már más tanács ítélezését jelentené, meghaladva a helyettesítés körét.

II.

- [24] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [25] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [26] Jelen esetben a panasz ezeknek a követelményeknek csak részben felel meg, az alábbiak szerint.
- [27] 2. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek eleget tesz: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §, Ve. 233. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az NVB határozatát helybenhagyó kúriai végzés vélt alaptörvény-ellenessége a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozva]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [28] Megállapítható továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszt a Ve. 233. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtották be; az indítványozó érintett, mivel a választási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálatát ő kérelmezte; a Kúria KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül; „Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére” az indítványozó hivatkozott, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését megjelölve; továbbá az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz felvet-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést; és ennek kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.
- [30] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése összefüggésében hivatkozott a törvényes bíróhoz való joga sérelmére amiatt, mert ügyét a Kúrián nem az Ügyelosztási Rend szerint soron következő tanács bírálta el, az Ügyelosztási Rend ilyen jellegű „félretételét” pedig nem tartotta indokoltnak, sem jogszerűnek.
- [31] 3.1.1. Amint azt az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatban megfogalmazta: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [...] értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.
- Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában hangsúlyozta, hogy »a 'törvényes bírótól való elvonás tilalma' [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosí-

tására vonatkozó további rendelkezései. [...] «” (Indokolás [32]–[33]). Hasonlóan: 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [76]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [40]}.

- [32] 3.1.2. Jelen ügyben a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumának vezetője tájékoztató levelében foglaltak szerint az Ügyelosztási Rendtől igazgatási úton, a bíróság működését érintő fontos okra – „a választási ügyekben a rövid elbírálási határidő és az érintettek széles köre miatt az időszerű döntés biztosítása” – tekintettel történt eltérés. Erre a jogalapot a Bszi.-nek az egyébként az Ügyelosztási Rendben is kifejezetten felhívott 11. § (2) bekezdése biztosította, amely szerint: „Az ügyelosztási rendtől az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróság működését érintő fontos okból lehet eltérni.” A tájékoztató levél arra is kitért, hogy az Ügyelosztási Rendben szabályozott helyettesítési rend a konkrét esetben – mivel két bíró (a tanácselnök és a tanács előadó bírója) is szabadságot kért – nem volt alkalmazható; valamint hogy az adott ügyelosztási körnek (az automatizmus rendszerét egyébként megtartó) módosításáról már az érintett tanács kiesésének napján intézkedés történt, amelyről az érintett tanácsok értesültek.
- [33] A fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem veti fel a törvényes bíróhoz való jog sérelmét.
- [34] 3.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán hivatkozott továbbá arra is, hogy nem tartja megfelelőnek azokat az indokokat és felhívott körülményeket, amelyek alapján rá az NVB határozata és az azt felülvizsgáló kúriai végzés a fent említett összegű bírságot kiszabta.
- [35] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányossági kérdésnek tekintette, és szükségesnek látta érdemben megvizsgálni azt, hogy a támadott kúriai végzésből – amely helybenhagyta a 83/2019. NVB határozatot – az egyedi ügy összes körülményére és az irányadó eljárási szabályokra tekintettel kellő részletességgel kitűnnek-e az indítványozóra kiszabott bírságról szóló döntés indokai.
- [36] A fenti szempontok mérlegelése után az Alkotmánybíróság a panaszt befogadta, és az Ügyrend 31. § (6) bekezdése szerint érdemben bírálta el.

IV.

- [37] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [38] 1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként a fent írtak szerint azt jelölte meg, hogy az NVB és a Kúria a törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával mérlegelt és szabott ki rá bírságot a Ve. 152. § (2) bekezdése alapján, és e körben súlyosító tényezőként vette figyelembe olyan korábbi jogsértéseit is, amelyekkel kapcsolatban a jogorvoslati eljárásban meghozott döntést számára még nem kézbesítették.
- [39] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érve kapcsán rámutat, hogy az indítványozó jogsértéseinek ismétlődő jellege – amelyek kapcsán valamennyi, az indítványozó által is hivatkozott eljárásban jogsértést, a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt „esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között” alapelv megsértését állapította meg a Kúria – csak egy volt aközül a négy szempont közül, amelyeket mérlegelve az NVB a bírságkiszabás mellett döntött, és amelyekről számot is adott a 83/2019. NVB határozat Indokolásának [12] bekezdésében. Bírság kiszabására, valamint a bírság mértékének mikénti megállapítására nemcsak a jogsértés ismétlődő jellege adhat okot, és az NVB nem is pusztán emiatt szabta azt ki a konkrét ügyben.
- [40] A Ve. 152. § (2) bekezdése – irányadó eljárási szabályként – „az eset összes körülményeinek” figyelembevételét írja elő a választási bizottság számára, amikor azt mérlegeli, hogy indokolt-e bírság kiszabása, és ha igen, milyen mértékben. Ugyanezen bekezdés második mondatának „így különösen” fordulatából az is nyilvánvaló, hogy a Ve. csak példálózó jelleggel sorolja fel a mérlegelési szempontokat; a 83/2019. NVB határozatban – a jogsértés ismétlődő jellegén kívül – szereplő konkrét körülményeket pedig, amelyek a bírság kiszabását és annak mértékét alátámasztották, az indítványozó maga sem cáfolta. E körülményre a Kúria végzése is rámuta-

tott a 83/2019. NVB határozat felülvizsgálatakor; ahogy arra is, hogy az „ismétlődő jelleg” sem csak azt jelentheti, hogy az érintett ugyanazon jogerős határozat végrehajtását mulasztja el ismétlődő jelleggel, hanem azt is, hogy műsorszolgáltatása során többszörösen követ el jogsértéseket, amelyeket az NVB megállapít és szankcionál, de az érintett a többszöri elmarasztalás ellenére sem változtat a műsorpolitikáján.

- [41] 3. Az NVB határozat felülvizsgálatakor a Kúria csak a bírság kiszabását vizsgálta, mert ahogy arra a végzés indokolása ki is tért, „[a] felülvizsgálati kérelem kizárólag a bírság kiszabására vonatkozott, a [z indítványozó] annak mellőzését vagy másodlagosan mérséklését kérte, így a Kúria az NVB határozatát e körben vizsgálta felül.” A Kúria támadott Kvk.III.37.571/2019/2. számú végzésének indokolása a [18]–[24] bekezdéseiben reagált az indítványozó felülvizsgálati kérelmében felhozott érvekre, részletesen vizsgálva és magyarázva az NVB határozatban foglaltak jogalapját, valamint az NVB mérlegelésében szerepet játszó szempontokat és tényeket. Rámutatott, hogy a Ve. 43. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak alapján az NVB megfelelően állapította meg a tényállást, e körben az általa hivatalosan ismert tényeket – jelen esetben a korábbi jogsértéseket megállapító határozatok létét – nem kellett bizonyítani.
- [42] A Kúria szerint az NVB határozat Indokolásában a Ve. 46. § *dc)* alpontjának megfelelően szerepelnek a mérlegelésben szerepet játszó szempontok és tények. A végzés nem fogadta el az indítványozó azon érveit, amelyek a bírság összegének megállapításakor figyelembe vett szempontokat kifogásolták, és azokra reagálva a fent írtak szerint konkrétan ki is mondta, hogy „[az indítványozó] azon bizakodása, hogy a korábbi döntések nem válnak jogerőssé és végrehajthatóvá, illetve a műsorszolgáltatásával szemben felhozott kifogások elutasításra kerülnek, nem lehet megalapozó tényezője a már jogerős és végrehajthatóvá vált határozatban foglalt kötelezettség teljesítésének elmulasztásának.” Az ismétlődő jelleget – mint az egyikét a számos szempontoknak, amelyeket az NVB a bírság kiszabásakor figyelembe vett – a Kúria az NVB-vel összhangban megállapíthatónak találta, és arra is felhívta a figyelmet, hogy ezt a Ve. 152. § (2) bekezdése kifejezetten meg is jelöli a bírság kiszabása során értékelendő körülményként, így az a jelen eljárásban sem volt mellőzhető.
- [43] Nem osztotta a Kúria az indítványozó azon álláspontját sem, hogy a jogsértés súlyát mérsékelte volna az, hogy „pusztán” a határozat végrehajtása maradt el; ezzel szemben az NVB és a Kúria szerint ezt súlyosító körülményként kellett értékelni, mert az indítványozó „többszöri elmarasztalása ellenére sem változtatott műsorpolitikáján, nem tett értékelhető intézkedést a már megállapított jogsértések megszüntetésére, és ilyenre nem is hivatkozott.”
- [44] A Kúria emellett a szándékosság és a kiemelkedő nézettség szempontjai vonatkozásában is azonos álláspontra helyezkedett az NVB-vel, külön megemlítve, hogy utóbbi fennálltát az indítványozó sem vitatta. Végezetül a Kúria is említést tett arról, hogy az NVB a tényállás tisztázása érdekében nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót, aki azt válasz nélkül hagyta. Megjegyezte azt is, hogy az indítványozó „még felülvizsgálati kérelmében sem vitatta, hogy a megállapított tényállás helytelen volna, nem állította, hogy kötelezettségének eleget tett volna.”
- [45] 4. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal kifejtette, hogy „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ekként a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16], 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíró, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfo-

lasi kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89])” {3161/2017. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}.

[46] A fent kifejtettek tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott Kvk.III.37.571/2019/2. számú végzés – és az abban felülvizsgált 83/2019. NVB határozat – indokolása az egyedi ügy körülményeinek és az irányadó eljárási jogszabályoknak megfelelően megjelölte azokat a szempontokat és tényeket, amelyek megalapozták a bíróság kiszabását és mérlegeléssel megállapított mértékét, reagálva egyúttal az indítványozó által felhozott észrevételekre is. A támadott döntés indokolásában nem tárható fel olyan hiányosság, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét vetné fel; az indítványozó ez irányú kifogása (amelyet már a felülvizsgálati kérelemben is tartalmilag azonosan előadott) valójában inkább a Ve.-ben a választási bizottsághoz telepített – és a Kúria által felülvizsgált – mérlegelési jogkörben meghozott döntés, és az annak keretében értékelt szempontok, körülmények Alkotmánybíróság általi újraértékelését kívánja elérni, ebbe azonban az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat.

[47] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt elutasította.

Budapest, 2019. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/806/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3119/2019. (V. 29.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria KvK.I.37.572/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A dr. Szabados Gergő eljáró ügyvéd (Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda, 4026 Debrecen, Péterfia utca 2., II/9.) által képviselt TV2 Média Csoport Zártkörűen Működő Részvénytársaság (székhely: 1145 Budapest, Róna utca 174., a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Kúriának a – Nemzeti Választási Bizottság (A továbbiakban: NVB) 88/2019. számú határozatát helybenhagyó – KvK.I.37.572/2019/2. számú végzése ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panaszt 2019. május 17-én, a Kúria útján az Alkotmánybírósághoz. Az indítvány a támadott végzést az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseivel és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy 2019. április 30-án egy beadványozó kifogást nyújtott be az NVB-hez a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjaiban foglalt alapelvek megsértése miatt. Előadta, hogy az indítványozó a 2019. április 24. és 29. közötti hírműsoraival megsértette az esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között, valamint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveket. Valamennyi érintett műorszám részletes felsorolásával alátámasztva a beadványozó azt sérelmezte, hogy azokban csak és kizárólag a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt jelölő szervezetek kampányáról számoltak be, az ellenzéket semmilyen formában nem említették meg egyik hírben sem, pedig az ellenzéki pártok is minden nap tartanak sajtótájékoztatókat, adnak ki közleményeket és folyamatos kampánytevékenységet folytatnak. (Ezekből a beadványozó a Magyar Távirati Iroda nyilvántartásából az általa hivatkozott időszak alatt összesen 20 eseményt meg is jelölt, és azokat beadványához mellékelte.) A választási alapelvek megsértését a beadványozó a Kúria és az NVB következetes értelmezési gyakorlatára hivatkozással – számos döntés felsorolásával –, a kiegyensúlyozottság, valamint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elveinek értelmezésével is alátámasztotta. Rámutatott, hogy az indítványozót a jelen kampányban az NVB már két határozatával, valamint a Kúria további egy végzésével elmarasztalta, ezért célszerű vele szemben olyan szankciót alkalmazni, ami képes lehet megelőzni a további jogsértések bekövetkezését.
- [4] Az NVB értesítette az indítványozót a kifogásról, és lehetőséget biztosított számára, hogy az abban foglaltakkal kapcsolatban kifejtse az álláspontját. Az indítványozó e lehetőséggel élve arra hivatkozott, hogy a kifogásolt műorszámok egy része „nem minősül kampányban történő részvételnek”, másrészt pedig a vizsgálni kért időszakot rövidnek tartotta ahhoz, hogy az az alatt közölt műsorokból az esélyegyenlőség vagy a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelmét meg lehessen állapítani. Hivatkozott arra is, hogy a műsorok a szerkesztői szabadság, valamint az indítványozó mint kereskedelmi médiaszolgáltató véleménynyilvánítási szabadsága körébe tartoznak.
- [5] Az NVB a 2019. május 2-án kelt, 88/2019. számú határozatával megállapította, hogy az indítványozó megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjaiban foglalt esélyegyenlőség a jelölő szervezetek között, valamint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás választási alapelveket, azzal, hogy 2019. április 24. és 29. között, a határozatban megjelölt, naponta több alkalommal jelentkező hírműsorai műsorfolyamában

a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt jelölő szervezetek számára aránytalanul több megjelenési lehetőséget biztosított, mint más jelölő szervezeteknek. Az NVB eltiltotta a további jogsértéstől az indítványozót; kötelezte a határozat rendelkező részének a közléstől számított három napon belüli közétételére; valamint 7 450 000 Ft bírságot is kiszabott.

- [6] Határozata indoklásában az NVB a Ve. 151. § (1) bekezdésére hivatkozással kimondta, hogy a médiaszolgáltatók választási kampányban való részvételével, a Ve. rendelkezéseinek megsértésével kapcsolatos kifogások elbírálása a hatáskörébe tartozik. Kifejtette: „a választási bizottságok és a bíróságok következetes gyakorlata szerint a választási kampányban résztvevő médiaszolgáltatókkal szembeni esélyegyenlőség biztosítására vonatkozó kötelezettség betartása csak a műsorfolyam egészének, de legalább átfogó részének ismeretében vizsgálható. [...] Az esélyegyenlőség alapelve és erre tekintettel a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveinek sérelme akkor állapítható meg, ha a médiaszolgáltató valamennyi műsorszámát a választási eljárás időszakában, de legalább átfogó részében vizsgálva bizonyítható, hogy valamely jelölt, jelölő szervezet indokolatlanul kevesebb megjelenési lehetőséget kap más, azonos jogi helyzetben lévő jelölttel, illetve jelölő szervezettel szemben.” A Kúria – ugyanezen indítványozót érintő – eseti döntésére utalva arra is rámutatott, hogy egy naponta többször is jelentkező hírműsor három nap alatt sugározott adásai is bevonhatók egy műsorfolyamba, ezért nem fogadta el az indítványozó azon érvelését, mely szerint kettő hét vonatkozásában kellene vizsgálni a műsorfolyamot. Elfogadta azonban az NVB az indítványozó azon hivatkozását, mely szerint nem érintette valamennyi kifogásolt műsor tartalma a kampányt, kiemelte ugyanakkor, hogy ezzel az indítványozó elismerte, hogy a kifogásban szereplő többi műsor a kampányt érintő tartalommal rendelkezik. Ez összesen tíz, részben ismétlődő riportot jelentett, az NVB megállapítása szerint pedig ennyi műsorszám már vizsgálható műsorfolyamként, különösen amiatt is, mert a kifogásolt hírműsor gyakran, napi több alkalommal is megjelenik.
- [7] Emlékeztetett az NVB arra is, hogy a jelen kampányban már több alkalommal elmarasztalta az indítványozót a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjaiban foglalt alapelvek megsértése miatt; továbbá, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás és az esélyegyenlőség alapelvei körében a Kúria több döntése is kizárta a szerkesztői szabadságra történő hivatkozást. Az NVB megállapította, hogy más jelölő szervezetek sajtónyilvános eseményeiről „egyszer sem került sor beszámolóra”, így a műsorfolyamban tartósan és súlyosan sérült a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség, és ezáltal a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelve. A műsorszerkesztés eredményeként az indítványozó kizárólag a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt jelölő szervezetek kampányban elfoglalt álláspontját jelenítette meg, szerkesztői gyakorlata csak e jelölő szervezetek kampányeseményeinek bemutatására irányult, és e gyakorlatán a NVB és a Kúria határozatainak ismeretében sem változtatott. Ez a műsorszerkesztés az indítványozó mint médiaszolgáltató széles elérése miatt alkalmas a választói akarat befolyásolására.
- [8] Az NVB a határozat rendelkező részében kiszabott bírságot azzal indokolta, hogy az indítványozó terhére már többször állapítottak meg jogsértést, így a jogsértő tevékenység többszörösen ismétlődő jellegű; az indítványozó kiemelkedő nézettséggel bír, országosan elérhető lineáris műsorszolgáltató, ráadásul a jogsértés az indítványozó legnézetesebb műsorait érintette; valamint, hogy az ismételt jogsértéseket szándékosan, a választási szervek álláspontjának ismeretében követte el.
- [9] 2.1. Az NVB 88/2019. számú határozata ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria a 2019. május 9-én kelt, Kvk.I.37.572/2019/2. számú – az alkotmányjogi panasszal támadott – végzése a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak, és az NVB határozatát helybenhagyta. Az indítványozó a felülvizsgálat iránti kérelmében is a műsorfolyam rövidnek tekintett időtartamára, a nem rendeltetésszerű joggyakorlás helytelen megállapítására, valamint arra hivatkozott, hogy az NVB-nek nem is volt hatásköre a kifogást érdemben vizsgálni, mert a műsorszámok tartalmának összeállítása a szerkesztői szabadság körébe tartozik, és az „kizárólag a közpénzből fenntartott médiaszolgáltatók esetében” korlátozható. A bírság kiszabása körében az indítványozó azt sérelmezte, hogy az NVB korábbi marasztalásokat is figyelembe vett, pedig azok bírósági felülvizsgálata még folyamatban volt. A szándékosság megállapítását is alaptalannak tartotta, és úgy vélte, hogy: „Az NVB határozata azért is jogsértő, mert nem tett eleget a Ve. 152. § (2) bekezdése szerinti mérlegelési kötelezettségének, döntését nem indokolta elégséges mértékben.”
- [10] A végzés indoklásában a Kúria részletesen reagált az indítványozó kifogásaira. Rámutatott, hogy a bírósági felülvizsgálati kérelemben az indítványozó már nem vitatta, hogy az NVB által vizsgált tíz műsorszám a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt jelölő szervezetek választási kampányához tartozó eseményeket mutatott be, így azt elfogadta a tényállás alapjául. A Kúria a korábbi végzéseiben is

megfogalmazottakat irányadónak tekintve leszögezte, hogy a Ve. alapvető követelményeinek teljesülését nem az egyes műsorok, hanem a műsorfolyam tekintetében kell vizsgálni. Álláspontja szerint: „Jelen esetben a [...] naponta többször ismétlődő hírműsorok összehasonlításra alkalmasak, a műsorfolyam ténye megállapítható. Azt, hogy a vizsgálatot milyen időtartamra – napra, hétre, hónapra – nézve kell elvégezni, a műsorfolyam természetéből kiindulva lehet meghatározni. [...] A jelen eljárásban érintett [...] műsor különböző napszakokban, eltérő terjedelemben, de naponta többször is jelentkezik, így akár napon belül is lehetőség van a vélemények kiegyensúlyozására. [...] A műsorfolyamokkal összefüggésben a »két hetes« megjelenési gyakoriság elvárása tehát nem általánosítható, azt mindenkor az érintett műsorszám ismeretében, egyedileg kell meghatározni. A jelen eljárásban egy naponta többször megjelenő műsorszám hat napon át tartó vizsgálatára került sor, ami elégséges időtartam a Ve. szerinti alapelvek érvényesülésének vizsgálatához.”

- [11] A Kúria is osztotta azt a saját korábbi döntéseiben, és az 1/2007. (I. 18.) AB határozatban is megjelent felfogást, miszerint a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem azt jelenti, hogy minden egyes álláspontot minden műsorszámban meg kellene jeleníteni, ez ugyanis a média szabadságának, azon belül a szerkesztési szabadságnak olyan fokú sérelmét jelentené, amelyet a legitim jogalkotói cél, a véleménypluralizmus elérése nem igazol. Azonban „[a]z NVB azzal, hogy nem egy műsorszám, hanem a [...] műsorfolyamára nézve vizsgálódott, megteremtette azt a helyzetet, amelyben a Ve. alapvető rendelkezéseinek a megtartottsága a szerkesztői szabadság sérelme nélkül vizsgálható. Az indítványozó hivatkozását a 3096/2014. (IV. 11.) AB határozatban foglaltakra a Kúria nem tartotta irányadónak, mert az az önkormányzati írott sajtót érintette. Cáfolta a Kúria azt is, hogy az NVB-nek ne lett volna hatásköre a kifogás vizsgálatára. „A Kúria a Kvk.I.37.353/2018/2. számú végzés indokolásának [29] bekezdésében az alkalmazandó jogszabályok szempontjából már kifejtette, hogy választási ügyben a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének teljesülését nem a sajtótartalmak és médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény, vagy a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény alapján kell megítélni, hanem a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt szerint. A Ve. választási ügyekben való alkalmazására pedig az NVB a Ve. 14. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja alapján kifejezett hatáskörrel rendelkezik.”
- [12] A Kúria ezért a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja kapcsán megállapította, hogy az indítványozó 2019. április 24. és 29. közötti időtartamban vizsgált műsorfolyama kizárólag a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt jelölő szervezetek kampányeseményeit mutatta be, így az NVB helytállóan állapította meg ezen alapvető megsértését.
- [13] A Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja kapcsán a Kúria felidézte a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelvével összefüggő joggyakorlatát. Ezt követően – a jelen eljárással együtt – felsorolt négy esetet, amikor az NVB a mostani kampányban elmarasztalta az indítványozót a Ve. alapelveinek megsértése miatt, és megállapította, hogy e magatartások jellege és iránya azonos, ezért megállapítható a rendeltetészerű joggyakorlás alapelvének sérelme.
- [14] A Kúria utalt rá, hogy az NVB a Ve. 152. § (2) bekezdése szerint bírságot is kiszabhat. A bírság kiszabása kapcsán az NVB mérlegelési jogkörben járt el. A Kúriának ezt a Ve. 228. § (2) bekezdése és 229. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 85. § (5) bekezdése alapján kellett felülvizsgálnia. Megállapította, hogy az NVB a bírság kiszabását a határozatában indokolta. A korábbi jogsértések bekövetkezésének tényét helytállóan viszonyította saját jogerős döntéseihez. Az indokolásban kifejezetten kitért a jogsértés szándékosságára, a választási szervek álláspontjának ismeretére utalással. Amint a Kúria megfogalmazta: „Mivel a[z indítványozónak] már a 2019. április 8-án kelt 45/2019. számú határozat meghozatala óta tudomása volt arról, miként kellene gyakorolnia a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között eljárási alapelvet, a kúriai végzések szerint 2019. április 15-e óta folyamatosan jogsértőnek minősülő műsorfolyam kapcsán, ideértve a jelen eljárással érintett április 24. és április 29. közötti időszakot is, nem hivatkozhat a szándékosság hiányára.”
- [15] A bírság mértékének indokoltsága körében a Kúria az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel fejtette ki azt, hogy „[a]z alaptörvényi követelményre tekintettel a Kúria tényként rögzíti, hogy a 2019. évi EP választás 2019. április 6-tól május 26-ig terjedő kampányidőszakából a[z indítványozó] április 15. és április 29. közötti 15 napon keresztül szándékosan folytatott jogsértő tevékenységet. Sem a józan ésszel, sem a közjőval, sem az erkölccsel nem egyeztethető össze az, hogy egy lineáris, országos hatókörű médiaszolgáltató az április 8-a óta kimutatható jogsértés ismeretében, szándékosan megsértse a Ve. alapelveit. Ezért tekintette alaptalannak a Kúria azt a[z indítványozói] előadást, hogy az NVB a bírság maximum alkalmazásával aránytalanul, a jogalkotói célon túlmutatva járt volna el.”

- [16] 3. A Kúria végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, és kérte az Alaptörvény-ellenesség megállapítását, valamint az ítélet megsemmisítését, mivel az véleménye szerint sérti az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdései szerinti véleménynyilvánítási szabadságát és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [17] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó utalt arra, hogy az indítványt a törvényi határidőn belül nyújtotta be; a támadott kúriai végzéssel szemben további jogorvoslati lehetőség a Ve. 232. § (5) bekezdése alapján nincs; az egyedi ügyben való érintettség pedig fennáll, mivel rá a Kúria végzése és az azzal helybenhagyott NVB határozat rendelkezést tartalmaz. Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdés a) és c) pontjaira hivatkozva kérte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a Kúriát a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [18] Az indítványozó ezt követően részletesen ismertette az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző eljárást, valamint az NVB és a Kúria jelen ügyben meghozott döntéseit.
- [19] Az Alaptörvény-ellenesség indokaként – a bírósági felülvizsgálati kérelmében foglaltakkal tartalmilag megegyezően – arra hivatkozott, hogy a Kúria a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja megsértésének értékelésekor eltért a korábban alkalmazott „műsorfolyam-elvtől”, és nem törekedett az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseiben foglaltak korlátozásának a szükséges és arányos szintre szorítására; továbbá arra, hogy a bíróság kiszabása körében az NVB a mérlegeléskor ismétlődő jogsértést tételezett – a Kúria pedig ezt jogszerűnek fogadta el –, pedig a határozat meghozatalakor egyes döntések még nem voltak jogerősek, és az indítványozó bízott a bírósági felülvizsgálat kedvező kimenetelében.
- [20] 3.1. Az indítványozó a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága kapcsán idézte az Alkotmánybíróság korábbi határozatait, melyek értelmében: „az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban átfogóan foglalkozott az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt szólás- és sajtószabadság értelmezésével, és kifejtette, hogy a sajtószabadság, amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát, kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében, mivel a sajtó a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze, amelynek egyik legfontosabb alkotmányos küldetése a közügyek alakulásában releváns körülmények bemutatása” {19/2016. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [30]}. A sajtószabadság összetevői közül kiemelte a sajtószerkesztés szabadságát, amelynek korlátozása „meg kell, hogy feleljen az alapvető jogok korlátozásával szemben támasztható azon követelménynek, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással” {3131/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [21] Egyebek mellett kiemelte az indítványozó az 1/2007. (I. 18.) AB határozat azon érvelését is, mely szerint: „A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem értelmezhető úgy, mint amely azt a követelményt támasztja a műsorszolgáltatóval szemben, hogy az minden egyes álláspontot minden műsorszámban megjelenítsen. Ha a kiegyensúlyozottsági követelmény érvényesítésére minden esetben kizárólag egy műsorszámon belül keríthetne sort a műsorszolgáltató, az a sajtó-, azon belül a szerkesztési szabadság olyan fokú sérelmét jelentené, amelyet a legitim jogalkotói cél: a véleménypluralizmus elérése nem igazol” (ABH 2007, 45, 54.).
- [22] Felidézte továbbá a 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat azon részét, amely kimondta: „a választási kampányban más időszakokhoz képest is különösen nagy jelentősége van a választópolgárok minél teljesebb körű tájékoztatásának. A demokratikus jogállamiság elve megkívánja, hogy a népképviselői szervek megválasztására demokratikus közvélemény és a választók minél megalapozottabb döntése alapján kerüljön sor. Szabad és demokratikus választások nem képzelhetők el anélkül, hogy a sajtó ne a megfelelő tájékoztatáshoz kapcsolódó alkotmányos felelőssége szerint járna el. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy ez mindenekelőtt és leginkább a szerkesztés szabadságának elismerését, a tartalmi beavatkozás tilalmának tiszteletben tartását igényli az állam részéről. Meghatározott körben azonban alkotmányosan indokolhatóvá és szükségessé válhat a tájékoztatást érintő egyes követelmények előírása. A médiaszolgáltatók tevékenysége mellett ebbe a körbe vonható a közpénzből fenntartott sajtótermékek működése is” (Indokolás [42]). Többször is hangsúlyozta az indítvány az Alkotmánybíróság döntéseire hivatkozással, hogy a sajtó működését szabályozó törvényi előírások megalkotásakor és értelmezésekor mindig úgy kell eljárni, hogy a sajtó alkotmányos küldetését, a közérdeklődésre számot tartó információk közzétételét ne akadályozzák vagy hátráltassák {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [23] Az indítványozó elfogadja, hogy „legitim korlátozás” az esélyegyenlőség számonkérése, de véleménye szerint az erre az 1/2007. (I. 18.) AB határozatban kidolgozott standardot „kitágította” a Kúria, amikor a műsorfolyam vizsgálatának elvét úgy alkalmazta, hogy ezzel megsértette a sajtószabadság részét képező szerkesztési szabadságot. Ezen a ponton hivatkozott az indítványozó a Kúria Kvk.III.37.443/2018/2. számú végzése indokolásának

[15] bekezdésére: „a Ve. alapelvi követelmények teljesülését érintően tehát nem egyes műsorok, hanem a műsorfolyam vizsgálatát kell elvégezni. A műorszám – műsorfolyam kapcsolat megteremthetősége során a Kúria irányadónak azt tekinti, hogy műsorfolyamként az adott ügy szempontjából összehasonlításra alkalmas meghatározott tartalmú műorszámok értékelésére van lehetőség (Kvk.III.37.375/2015/3., Kvk.III.37.376/2015/3., Kvk.I.37.388/2018/2.)”. Ehhez képest az indítványozó úgy látja, hogy a Kúria a korábbi gyakorlatától nagymértékben eltért, figyelmen kívül hagyta a szerkesztői szabadságra vonatkozó kereteket, a szerkesztői szabadságot erősen korlátozó megállapítást tett anélkül, hogy az indokolásból ennek az érvei kitűnnének. Véleménye szerint a vizsgált 10 műsor nem teljesíti a műsorfolyamként értékelhetőség kritériumait, a műsorfolyamnak „a választási eljárás időszakát, de legalább annak átfogó részét magában kellene foglalnia.” Sételmezi, hogy a jelen esetben a Kúria két hétnél rövidebb időintervallumot vizsgált (bár nem tisztázza, hogy az éppen két hét vizsgálódóságát milyen szempontból tartja elfogadhatónak), ez alapján pedig jogsértést megállapítani – véleménye szerint – a szerkesztői szabadság korlátozását jelenti.

[24] Ezt követően az indítvány újra megismétli az Alkotmánybíróság sajtószabadsággal és szólásszabadsággal kapcsolatos azon megállapításait, melyek szerint a sajtó a véleményformáláshoz és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerezés eszköze, a demokratikus közvélemény formálódásában központi szerepet tölt be, és a jelenkori események bemutatásához fűződő alkotmányos érdek primátusát érvényesítenie kell. Végül azzal is érvelt az indítványozó, hogy a hírműsoroknak „nem kizárólagos témája az aktuális választás”, így nem sérülhet a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség sem, különösen egy „hosszabb periódusra vetítve”. (Arra azonban nem hivatkozik az indítvány, hogy más jelölő szervezeteknek biztosított volna megjelenési felületet.)

[25] 3.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán idézte az Alkotmánybíróság korábbi határozatait, melyek értelmében „a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Kiemelte azt is, hogy „a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.].

[26] Az alkotmányjogi panasz szerint az NVB a bírság kiszabása kapcsán, mérlegelési jogkörben arra hivatkozott, hogy az indítványozó „terhére a jelen választási eljárásban már kétszer jogerősen állapított meg jogsértést a[z NVB], illetve a Kúria, az NVB határozatának megváltoztatásával. Egy további ügyben pedig a[z NVB] elmarasztaló döntést hozott, amely jelen ügy elbírálása idején felülvizsgálat alatt áll.” Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a jelen eljárás során a 2019. április 24. és 29. közötti műorszámokat vizsgálta az NVB, míg az NVB határozatok közül a 65/2019. NVB határozat kúriai felülvizsgálatára 2019. május 2-án került sor, a 83/2019. NVB határozat pedig 2019. április 29-én kelt. Az indítványozó szerint súlyosan sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy az NVB – és a határozat felülvizsgálata során a Kúria – olyan határozatok szerinti jogsértéseket is figyelembe vett súlyosító körülményként, amely határozatok meghozatalára illetve felülvizsgálatára csak később került sor. Ha ugyanis valaki a jogorvoslati jogával él, akkor rá nézve a nem jogerős döntésből nem származhat joghátrány. Márpedig az NVB mérlegelésében a bírság összegét illetően jelentős szerepet játszott az ismétlődő jogsértés tételezése, és ezt a Kúria iratellenesen, az NVB határozat tartalmával szemben fogadta el jogszerűnek.

II.

[27] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [28] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [29] Jelen esetben a panasz ezeknek a követelményeknek az alábbiak szerint megfelel.
- [30] 2. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek eleget tesz: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §, Ve. 233. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az NVB határozatát helybenhagyó kúriai végzés vélt alaptörvény-ellenessége a IX. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozva]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria KvK.I.37.572/2019/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [IX. cikk (1)–(2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért elmentés az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [31] Megállapítható továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszt – az indítványozó előadása szerint – a Ve. 233. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtották be; az indítványozó érintett, mivel a választási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálatát ő kérelmezte; a Kúria KvK.I.37.572/2019/2. számú végzése a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül; „Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére” az indítványozó hivatkozott, az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdéseit és XXVIII. cikk (1) bekezdését megjelölve; továbbá az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [32] 3. Az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz felvet-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést; és ennek kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.
- [33] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseire hivatkozva a véleménynyilvánítási és szerkesztői szabadsága sérelmére hivatkozott amiatt, hogy a Kúria nem az Alkotmánybíróság és a saját korábbi gyakorlatának megfelelően, elegendő mennyiségű műsorból álló műsorfolyam vonatkozásában vizsgálta az esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között választási alapelv érvényre juttatását; 10 műsor értékelését nem tartotta elegendőnek az alapelv megsértése kimondásához, így az erről szóló kúriai végzés a szerkesztői szabadságát korlátozta. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen hivatkozását az Abtv. 29. §-a szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányossági kérdésnek tekintette.
- [34] 3.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán hivatkozott továbbá arra is, hogy nem tartja megfelelőnek azokat az indokokat és felhívott körülményeket, amelyek alapján rá az NVB határozata és az azt felülvizsgáló kúriai végzés a fent említett összegű bírságot kiszabta.
- [35] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányossági kérdésnek tekintette, és szükségesnek látta érdemben megvizsgálni azt is, hogy a támadott kúriai végzésből – amely helybenhagyta az NVB 88/2019. számú határozatát – az egyedi ügy összes körülményére

és az irányadó eljárási szabályokra tekintettel kellő részletességgel kitűnnek-e az indítványozóra kiszabott bíróságról szóló döntés indokai.

- [36] A fenti szempontok mérlegelése után az Alkotmánybíróság a panaszt befogadta, és az Ügyrend 31. § (6) bekezdése szerint érdemben bírálta el.

IV.

- [37] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

- [38] 1. Az indítványozó az előző részben írtak szerint azért hivatkozott az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdései vonatkozásában a szerkesztői szabadsága korlátozására, mert nem tartotta megalapozottnak és a támadott végzésben megfelelően megindokoltak, hogy a Kúria csak a 2019. április 24. és 29. közötti időszak 10 műsorszámából álló műsorfolyam vizsgálata alapján állapította meg a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti, esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között választási alapelv megsértését.

- [39] 1.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a következetes gyakorlat szerint „tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]]. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11], 3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [29]]” [3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [10]; 3217/2017. (IX. 13.) AB végzés, Indokolás [30]].

- [40] 1.2. A sajtószabadság egyik összetevőjét jelentő szerkesztői szabadságról, annak korlátozhatóságáról média-szolgáltatók esetében, valamint a korlátozás indokaként elfogadható kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás követelményéről az Alkotmánybíróság már több döntést is hozott, amelyek egyes megállapításait az indítványozó is idézte az alkotmányjogi panaszban.

- [41] A 3096/2014. (IV. 11.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kimondta: „A sajtószabadság a demokratikus és alkotmányos politikai rendszerek egyik legfontosabb intézménye, garanciája és eszköze. A sajtószabadság komplex, több összetevőből álló szabadságjog. A sajtószabadság legfontosabb összetevői: a sajtóalapítás szabadsága, a sajtó-előállítás szabadsága, a sajtóterjesztés szabadsága, a sajtószervezés szabadsága, valamint az újságírók és szerkesztők sajtóban megjelenő véleményének a szabadsága. [...]

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a sajtószabadság korlátozásának alkotmányossági mércéi eltérnek az egyes tömegkommunikációs eszközök tekintetében. A médiaszolgáltatók (televíziók, rádiók) esetében – eleinte a frekvenciaszűkösségre, később egyre inkább a társadalomra és az emberi gondolkodásra gyakorolt speciális hatásra hivatkozva – az Alkotmánybíróság más sajtószervekhez képest a szerkesztői szabadság szélesebb körű korlátozását tartotta elfogadhatónak [összefoglalóan lásd: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478.]. A Kúria döntésében foglalt jogértelmezés, mely szerint adott esetben a sajtótermékek (azaz az írott sajtó) szerkesztői szabadságát is korlátozhatják a Ve. alapvető rendelkezései, a tájékoztatásra vonatkozó követelményekkel áll összefüggésben. Az Alkotmánybíróság az 1/2007. (I. 18.) AB határozatban a kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás követelményét elfogadta a médiaszolgáltatók szerkesztői szabadságának korlátjaként, de a korlátozás igazolására felhozott érvek az audiovizuális média említett sajátosságaihoz kötődnek [...] A választási kampányban más időszakokhoz képest is különösen nagy jelentősége van a választópolgárok minél teljesebb körű tájékoztatásának. A demokratikus jogállamiság elve megkívánja, hogy a népképviselői szervek megválasztására demokratikus közvélemény és a választók minél megalapozottabb döntése alapján kerüljön sor. Szabad és demokratikus választások nem képzelhetők el anélkül, hogy a sajtó ne a megfelelő tájékoztatáshoz kapcsolódó alkotmányos felelőssége szerint járna el. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy

ez mindenekelőtt és leginkább a szerkesztés szabadságának elismerését, a tartalmi beavatkozás tilalmának tiszteletben tartását igényli az állam részéről. Meghatározott körben azonban alkotmányosan indokolhatóvá és szükségessé válhat a tájékoztatást érintő egyes követelmények előírása” (Indokolás [34]–[35], [42]).

- [42] Ugyanitt az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta: „A jelölő szervezeteknek az Alaptörvényen alapuló feladata, a népakarat kinyilvánításában való közreműködése, a társadalmi problémák megfogalmazása és közvetítése az állampolgárok felé akkor működik, ha ez nemcsak a jelölő szervezeten belül, hanem a külvilág felé is hatékonyan megnyilvánul. Minden jelöltnek alapvetően azonos lehetőségek kell, hogy a rendelkezésére álljanak a választási kampányban, vagyis a szavazatokért való verseny nyitott kell legyen. Ez azt jelenti, hogy az »államnak« elkötelezettnek kell lennie a törvények olyan alkalmazása iránt, amely az egyenlő bánásmódot biztosítja minden érintettet illetően a választási eljárásban.” {3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [45]–[46]. Hasonlóan: 3131/2018. (IV. 19.) AB határozat, Indokolás [28]–[32]}
- [43] 1.3. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából kitűnik, hogy a szerkesztői szabadság az alapvető jogok korlátozására vonatkozó követelmények szerint [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés] korlátozható, ilyen alkotmányos korlátként pedig a kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás követelménye elfogadható. A kiegyensúlyozottsági követelmény ugyanis lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások esetében [vesd össze: 165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 505–506.] szoros összefüggésben áll a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosításával [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés]. Ezt a követelményt a választási kampányok vonatkozásában a Ve. választási alapelvi konkrétizálják, közöttük a 2. § (1) bekezdés c) pontjában szereplő esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között alapelvvel. Ezen alapelv érvényesülésének biztosítása a Ve. 14. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, 221. § (1) bekezdése és 229. § (1) bekezdése alapján – más szervek mellett – az NVB és a Kúria feladata. A Kúria e tárgykörben meghozott döntéseit az Alkotmánybíróság a fent írtak szerint, arra alkalmas indítvány alapján csak alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül; a bizonyítékok felülmérlegelésére, valamint a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozottságának vizsgálatára nincs hatásköre. Erre figyelemmel a jelen ügyben támadott KvK.I.37.572/2019/2. számú végzés tekintetében az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításokat teszi.
- [44] A Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában szereplő alapelvet valamennyi médiaszolgáltatónak tiszteletben kell tartania és érvényre kell juttatnia, amelyik választási kampányban részt vesz – így az indítványozónak is. A Kúria azon gyakorlata, hogy a jelöltek esélyegyenlőségére vonatkozó alapelv érvényesülését általában nem kizárólag egy műsorszámon belül, hanem a műsorfolyam egésze tekintetében vizsgálja, összhangban áll azzal az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiből és I. cikk (3) bekezdéséből fakadó követelménnyel, hogy a sajtószabadság és annak egyik összetevőjeként a szerkesztési szabadság csak az elérni kívánt célhoz (véleménypluralizmus; kiegyensúlyozott, elfogulatlan, tárgyilagos tájékoztatás; esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között) képest arányosan kerüljön korlátozásra. A Kúria feladata mérlegelés alapján annak a megállapítása és az indokolásban megfelelő érvekkel való alátámasztása, hogy konkrét ügyekben, adott műsorszolgáltató tekintetében – egyéb szempontok mellett pl. a vizsgálandó műsorok címe, tartalma, ismétlődésük és gyakoriságuk, darabszámuk a vizsgálandó időintervallumban, nézettségük, hírszolgáltatást vagy politikai tájékoztatást nyújtó jellegük, időtartamuk és közlésük időpontjai alapján – mely műsorokat tekint egyazon műsorfolyamba tartozónak és ilyenként vizsgálhatónak.
- [45] Ezt juttatja kifejezésre a támadott kúriai végzés indokolásának azon megállapítása is, amely szerint „[a] Kúria, osztva a korábbi végzéseiben megfogalmazottakat, továbbra is irányadónak tekinti, hogy a Ve. alapelvi követelmények teljesülésének vizsgálata során nem az egyes műsorok, hanem a műsorfolyam vizsgálatát kell elvégezni. Műsorfolyamként az adott ügy szempontjából összehasonlításra alkalmas, meghatározott tartalmú műsorszámok értékelésére van lehetőség. [...] Azt, hogy a vizsgálatot milyen időtartamra – napra, hétre, hónapra – nézve kell elvégezni, a műsorfolyam természetéből kiindulva lehet meghatározni.” (E megállapítások ugyanakkor nem zárják ki annak a lehetőségét, hogy elviekben előfordulhatnak egy választási kampány során olyan események is, amelyekről csak egy adott időpontban van értelme időszzerűen és tárgyilagosan tájékoztatni; ezért ezek tekintetében nem feltétlenül szükséges egy műsorfolyam egészének a vizsgálata a Ve. választási alapelvi, közöttük az esélyegyenlőség alapelve érvényre juttatásának értékeléséhez.)
- [46] 1.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria indítványozó által támadott KvK.I.37.572/2019/2. számú végzése az itt említett követelményeknek eleget tesz; a jelen határozat indokolásának I.2.1. pontjában (Indoko-

- lás [9] és köv.) írtak szerint értékelte a műsorfolyamba foglalhatóság feltételeit, a kifogásolt műsorszámok műsorfolyamba tartozását megfelelő érvekkel alátámasztotta, és erről részletesen számot is adott az indokolásban.
- [47] Az Alkotmánybíróság tehát azt állapította meg, hogy a bírói döntésben megnyilvánuló jogértelmezés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát korlátozta ugyan, ez azonban alkotmányos cél (a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosítása) érdekében szükséges, és az elérni kívánt céllal arányos is volt. Az alapjog-sérelem súlya összhangban állt a korlátozással elérni kívánt cél fontosságával. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény IX. cikk (1)–(2) bekezdésének vélt sérelme tekintetében elutasította.
- [48] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként a fent írtak szerint azt jelölte meg, hogy az NVB és a Kúria a törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával mérlegelt és szabott ki rá bírságot a Ve. 152. § (2) bekezdése alapján, és e körben súlyosító tényezőként vette figyelembe olyan korábbi jogsértéseit is, amelyekkel kapcsolatban az NVB határozatainak meghozatalára illetve felülvizsgálatára csak később került sor.
- [49] 2.1. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érve kapcsán rámutat, hogy az indítványozó jogsértéseinek ismétlődő jellege – amelyek kapcsán valamennyi, az indítványozó által is hivatkozott eljárásban jogsértést, a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt „esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között” alapelv megsértését állapította meg a Kúria – csak egy volt a közül a négy szempont közül, amelyeket mérlegelve az NVB a bírságkiszabás mellett döntött, és amelyekről számot is adott a 88/2019. NVB határozat indokolásának [22] bekezdésében. Bírság kiszabására, valamint a bírság mértékének mikénti megállapítására nemcsak a jogsértés ismétlődő jellege adhat okot, és az NVB nem is pusztán emiatt szabta azt ki a konkrét ügyben. A Ve. 152. § (2) bekezdése – irányadó eljárási szabályként – „az eset összes körülményeinek” figyelembe vételét írja elő a választási bizottság számára, amikor azt mérlegeli, hogy indokolt-e bírság kiszabása, és ha igen, milyen mértékben. Ugyanezen bekezdés második mondatának „így különösen” fordulatából az is nyilvánvaló, hogy a Ve. csak példálózó jelleggel sorolja fel a mérlegelési szempontokat; a 88/2019. NVB határozatban – a jogsértés ismétlődő jellegén kívül – szereplő konkrét körülményeket pedig, amelyek a bírság kiszabását és annak mértékét alátámasztották, az indítványozó maga sem cáfolta.
- [50] 2.2. Az NVB határozat felülvizsgálatakor a Kúria vizsgálta az NVB által mérlegelési jogkörben kiszabott bírságot, annak jogszerűsége és a mérlegelési keretek tiszteletben tartása szempontjából. A Kúria támadott KvK.I.37.572/2019/2. számú végzésének Indokolása a [28]–[33] bekezdésekben reagált az indítványozó felülvizsgálati kérelmében felhozott érvekre, részletesen vizsgálva és magyarázva az NVB határozatban foglaltak jogalapját, valamint az NVB mérlegelésében szerepet játszó szempontokat és tényeket. Rámutatott, hogy az NVB a korábbi jogsértések bekövetkezésének tényét helytállóan viszonyította saját jogerős döntéseihöz; valamint helyesen ítélte meg a jogsértés szándékosságát is, mivel az indítványozónak már a 45/2019. (IV. 11.) NVB határozat óta „tudomása volt arról, miként kellene gyakorolnia a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között eljárási alapelveit, a kúriai végzések szerint 2019. április 15-e óta folyamatosan jogsértőnek minősülő műsorfolyam kapcsán, ideértve a jelen eljárással érintett április 24. és április 29. közötti időszakot is”. Emellett a végzés indokolásának [26] bekezdése fel is sorolta azokat a korábbi NVB határozatokat és kúriai végzéseket, amelyek megállapították, hogy az indítványozó megsértette a Ve. alapelveit. A bírság mértékét a Kúria az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési szabály alapján vizsgálta, és kimondta, hogy az indítványozó „április 15. és április 29. közötti 15 napon keresztül szándékosan folytatott jogsértő tevékenységet. Sem a józan ésszel, sem a közjőval, sem az erkölccsel nem egyeztethető össze az, hogy egy lineáris, országos hatókörű médiaszolgáltató az április 8-a óta kimutatható jogsértés ismeretében, szándékosan megsértse a Ve. alapelveit.”
- [51] 2.3. Az Alkotmánybíróság emlékeztet a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban tett azon megállapítására, amely szerint: „A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” (Indokolás [89]).
- [52] A fent kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott KvK.I.37.572/2019/2. számú végzés – és az abban felülvizsgált 88/2019. NVB határozat – indokolása az egyedi ügy körülményeinek

és az irányadó eljárási jogszabályoknak megfelelően megjelölte azokat a szempontokat és tényeket, amelyek megalapozták a bíróság kiszabását és mérlegeléssel megállapított mértékét, reagálva egyúttal az indítványozó által felhozott észrevételekre is. A támadott döntés indokolásában nem tárható fel olyan hiányosság, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét vetné fel; az indítványozó ez irányú kifogása (amelyet már a felülvizsgálati kérelemben is tartalmilag azonosan előadott) valójában inkább a Ve.-ben a választási bizottsághoz telepített – és a Kúria által felülvizsgált – mérlegelési jogkörben meghozott döntés, és az annak keretében értékelt szempontok, körülmények Alkotmánybíróság általi újraértékelését kívánja elérni, ebbe azonban az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat. {Hasonlóan: 3118/2019. (V. 29.) AB határozat, Indokolás [46]–[47]}.

[53] 2.4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított részében is elutasította.

[54] 3. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a Kúriát a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban az alkotmányjogi panasz elutasítására tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/854/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3120/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.II.37.514/2019/2. számú végzése, valamint az Alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény, az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Nemzeti Választási Bizottság 55/2019. (IV. 19.) határozatával, valamint a Kúria Kvk.II.37.514/2019/2. számú végzésével szemben. Kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság „köteles megállapítani az alaptörvény, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény [a továbbiakban: Ve.], az országgyűlési képviselőről szóló 2011. évi CCIII. törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény [a továbbiakban: Abtv.] közjogi alkotmányellenességét és visszamenőleges hatályú semmisségét valamennyi normának. Valamint köteles megállapítani azt, hogy Áder János nem köztársasági elnök és sosem volt az alkotmányos keretek között”. Az indítványozó az indítványát – saját megjelölése szerint – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 48. § (1) bekezdése alapján nyújtotta be.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozó 2019. április 15-én elektronikus úton kifogást nyújtott be a Zala Megyei Területi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: TVB), amelyben annak megállapítását kérte, hogy a Ve. valamint a TVB „közjogi alkotmányellenessége miatt alkotmányos keretek között nem létezik”. A Ve. nem, hanem a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény a hatályos, ezért a kifogás benyújtásakor nem kellett személyi azonosítóját megadni, továbbá a határon túli magyarok nem vehetnek részt a magyarországi szavazásban. A TVB 2019. április 15-én kelt 1/2019. (IV. 15.) határozatával a kifogást érdemi vizsgálat nélkül, a Ve. 215. § c) pontja alapján elutasította, arra tekintettel, hogy a beadvány nem tartalmazza a Ve. 212. § (2) bekezdésében formai kellékként előírt személyi azonosítót. Az indítványozó fellebbezése alapján eljárta Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 55/2019. számú határozatával helybenhagyta a TVB döntését. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria érdemi vizsgálat nélkül elutasított. A Kúria döntésének indoka egyrészt az volt, hogy az indítványozó az NVB határozatának jogorvoslati záradékában foglalt kioktatás ellenére ügyvédi képviselet nélkül nyújtotta be a felülvizsgálati kérelmét, másrészt, hogy az nem tartalmazza az indítványozó személyi azonosítóját.
- [3] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melynek érvelése szerint az Alaptörvény közjogilag érvénytelen, és ez kihatással van az Alaptörvény felhatalmazása alapján meghozott összes jogszabály érvényességére, valamint az Alaptörvény alapján felállított testületek legitimitására. Az Alaptörvény közjogi érvénytelenségének főbb indokaiként egyrészt azt jelölte meg, hogy az Alkotmány (1949. évi XX. törvény) 24. § (3) bekezdése alapján csak az Alkotmány módosítására lett volna lehetőség, új Alkotmány vagy Alaptörvény megalkotására nem. Másrészt kifogásolta, hogy az Alaptörvény egyes – általa koncepcionálisnak ítélt – módosításait a zárószavazást megelőzően nyújtották be, így azok megvitatására nem volt lehetősége az Országgyűlésnek.
- [4] Az 1. pontban felsorolt törvények közjogi érvénytelenségét egyrészt amiatt állította, mert azok az általa közjogilag érvénytelennek tartott Alaptörvény alapján kerültek elfogadásra, másrészt az egyes törvényeknél idézte

- a konkrét, zárószavazás előtti módosító javaslatokat, melyek szerinte koncepcionálisan változtatták meg a törvényeket úgy, hogy az Országgyűlés azokat érdemben nem tárgyalhatta meg.
- [5] A Ve.-vel kapcsolatban mindezeket túlmenően kifogásolta a kötelező ügyvédi képviselőre, valamint a rövid jogorvoslati határidőkre vonatkozó szabályozást; ezek nézete szerint sértik a jogorvoslatihoz való jogát. Kifogásolta továbbá a személyi azonosító kötelező megadására vonatkozó szabályozást is; ez álláspontja alapján sérti az információk önrendelkezési jogát.
- [6] A Kúria, illetve az NVB döntése kapcsán egyrészt azt kifogásolta, hogy ezek a testületek alkotmányjogi szempontból nem léteznek, másrészt döntéseiket közjogilag érvénytelen jogszabályokra alapították, így döntéseik sem lehetnek alkotmányosak.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A Kúria 2019. április 26-án hozta meg a végzését, melyet postai úton kézbesített az indítványozónak. A végzés átvételét igazoló tértivevény nem áll rendelkezésre. A Kúria 2019. május 9-én elektronikus és postai úton ismét megküldte a végzését az indítványozónak, aki alkotmányjogi panaszát 2019. május 12-én elektronikus úton nyújtotta be a Kúriára. Az Alkotmánybíróság ez alapján megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezettnek tekinthető.
- [8] Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az indítvány megfelel-e az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli „azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására”; a d) pont szerint pedig meg kell jelölni az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, így befogadására és érdemi elbírálására nincsen lehetőség. A befogadás további feltételeinek fennálltát az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [9] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: annak vizsgálatakor, hogy az indítvány formai és tartalmi szempontból megfelelő-e, az indítvány benyújtásakor hatályos jogszabályok az irányadóak; érdemben tehát semmiképpen nem bírálható el az az alkotmányjogi panasz, amely a vélt közjogi érvénytelenség okán szándékosan nem teljesíti a hatályos jogszabályban (Abtv.-ben) előírt feltételeket.
- [10] Az indítványnak az Alkotmánybíróság egyes tagjaira utaló megállapításaival a tanács a hatályos Abtv. 62. § (4) bekezdésére tekintettel nem foglalkozhatott.
- [11] Az alkotmányjogi panasz elbírálása során az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései szerint az Alkotmánybíróság tanácsa járt el, és az Abtv. 56. § (3) bekezdése szerinti rövidített indoklással ellátott végzést hozott.
- [12] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdés a) és d) pontjaira tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/814/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3121/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:178. § (4) bekezdése, valamint a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.625/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Nagy József, 4026 Debrecen, Darabos utca 37.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó 2017. december 20-i keltezéssel ingatlan adásvételi szerződést kötött egy betéti társasággal (a továbbiakban: vevő). A szerződés tárgya az indítványozó tulajdonában lévő veszprémi, kivett telephely megjelölésű ingatlan volt. A szerződés értelmében a felek megállapodtak abban, hogy az ingatlan tulajdonjoga a teljes vételár kiegyenlítésével egyidejűleg száll át a vevőre. A Veszprémi Járási Hivatal Agrárügyi Főosztályhoz (a továbbiakban: földhivatal) 2017. december 27-én érkezett a vevő tulajdonjog bejegyzése iránti kérelme, majd 2018 januárjában érkezett a tulajdonjog bejegyzéséhez szükséges engedély. A földhivatal 31575/4/2018/2017.12.27. számú határozatával 2018. február 12-én, adásvétel jogcímén bejegyezte a vevő tulajdonjogát. Az indítványozó fellebbezett a földhivatali határozat ellen, és azt kérte, hogy a határozatból tűnjön ki, hogy a tulajdonszerzésre csak a bejegyzési engedély beérkezésével került sor, mert a tulajdonjog átszállásához szükséges okiratok, törvényi feltételek ekkor váltak teljessé. Az indítványozó elsődlegesen azt kérte, hogy a földhivatal saját hatáskörében teljesítse fellebbezési kérelmét, másodlagosan pedig kérte a fellebbezési kérelemnek a másodfokú hatóságként eljáró Veszprém Megyei Kormányhivatalhoz (a továbbiakban: kormányhivatal) történő felterjesztését.
- [3] A kormányhivatal az elsőfokú határozatot az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 44. § (1) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:178. § (4) bekezdése alapján helybenhagyta. Az Inytv. 44. § (1) bekezdése értelmében a bejegyzések hatályának kezdetére irányadó időpontnak a bejegyzés, feljegyzés iránt benyújtott kérelem, megkeresés hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ingatlanügyi hatóság általi iktatásának az időpontját kell tekinteni; a Ptk. 5:178. § (4) bekezdése szerint pedig a bejegyzés az elrendelésének alapjául szolgáló kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatályú. E rendelkezésekre tekintettel a bejegyzés hatályának szempontjából az az időpont releváns, amikor a bejegyzés iránti kérelmet a földhivatalhoz benyújtották, ez a dátum pedig a konkrét esetben 2017. december 27. A kormányhivatal utalt arra is, hogy az indítványozó álláspontjával ellentétben a Kúria 18/2010. (XI. 8.) KK véleménye is alátámasztja a felhívott törvényhelyek alapján levonható következtetést.
- [4] Az indítványozó a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól (a továbbiakban: bíróság) kérte a másodfokú határozat bírósági felülvizsgálatát. Keresetében elsődlegesen a közigazgatási határozatok megváltoztatását kérte, másodsorban a határozatok megsemmisítését és új eljárás elrendelését. A bíróság az ügyben alkalmazott törvényi előírásokra, valamint a Kúria felhívott kollégiumi véleményére hivatkozva elutasította az indítványozó keresetét. Ítéletében rámutatott arra, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot az iktatás sorrendjében kell rangsorba állítani, és ezt a rangsort az esetleges hiánypótlás sem változtatja meg. Az indítványozó álláspontjával ellentétben nem volt jogszabályi indok arra, hogy a beadvány elbírálását a földhivatal függőben tartsa addig, amíg a bejegyzési engedély benyújtásra nem kerül. A beadvány elintézésének ideje nem azonos azzal, hogy a bejegyzés hatálya mikortól áll be.
- [5] 2. Az indítványozó a bíróság ítélete ellen – az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására hiánypótlással kiegészített – alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Panaszát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdé-

sére, XIII. cikk (1) bekezdésére, valamint 28. cikkére alapította. Álláspontja szerint jogbizonytalanságot idéz elő az a körülmény, hogy noha a bejegyzés törvényi feltételei csak 2018 januárjában – a bejegyzési engedély benyújtásával – teljesültek maradéktalanul, az már 2017 decemberétől – a kérelem benyújtásától fogva – hatályos, mert a különféle jogi kötelezettségekkel – helyi adó fizetése, könyvelés, bérleti díjigény, bérbeadás, kárviselés – összefüggésben potenciálisan sérülhetnek a jogai. A tulajdonhoz való jogban foglalt rendelkezési jogot sérti az, hogy a hatóságok és a bíróság a felek akaratával ellentétesen határozták meg az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hatályának kezdő időpontját. Az Alaptörvény 28. cikkét pedig azért sérti a támadott ítélet, mert nem vezette le azt, hogy a Ptk. 5:178. § (4) bekezdésének lehetséges értelmezései közül melyik az, amelyik a legkevésbé korlátozza az Alaptörvény által védett jogokat.

- [6] Az indítványozó másodlagosan kérte az Alkotmánybíróságtól a Ptk. 5:178. § (4) bekezdésének megsemmisítését, mert álláspontja szerint, ha az Alkotmánybíróság nem tartja lehetségesnek az általa a panaszban javasolt értelmezést, úgy a rendelkezés az Alaptörvény hivatkozott előírásaival ellentétes.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [8] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására egyaránt akkor van lehetőség, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, illetve az ügy érdemében hozott döntés, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, és erre a rendelkezésre csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]}. A panasz a jogbiztonság sérelmén alapszik, azon a körülményen, hogy az indítványozót előadása szerint hátrányok érik a bizonytalan jogi helyzet miatt; a visszaható hatállyal, illetve a felkészülési idővel összefüggésben nem tartalmaz érvelést. Az Alaptörvény 28. cikke az Alaptörvény előírásainak értelmezési keretét meghatározó rendelkezés, amely ezért szintén nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak {3011/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az alkotmányjogi panasz mindezek miatt nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjának, illetve 27. § a) pontjának.
- [9] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [10] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az „alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni” {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]}, amiből az következik, hogy – ha egyéb releváns körülmény nem áll fenn – a tulajdon élvezetében jogszerű jogalkalmazói döntés eredményeképpen beállt esetleges korlátozások nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az indítványban előadottak csak az indítványozók számára hátrányos ítélet tartalmát sérelmezik, ez azonban önmagában nem ad okot az érdemi alkotmányossági vizsgálatra a tulajdonhoz való jog sérelme alapján.
- [11] 4. A panaszban támadott ítélet érvelése és a Ptk. 5:178. § (4) bekezdésének tulajdonított értelmezés nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Ebből kifolyólag nem fogadható be a panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított része sem. A támadott törvényi rendelkezés az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hatályát a kérelem benyújtásának időpontjához köti; ezzel összefüggésben sem a visszaható hatály tilalmának, sem a kellő felkészülési idő követelménynek sérelme nem merül fel. Hasonlóképp nem tartalmaz az Abtv. 29. §-ának megfelelő érvet az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti joggal összefüggésben sem. Az ingatlan tulajdonjogának átruházással való megszerzéséhez – a jogcím mellett – a tulajdonjog átruházásának az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges [Ptk. 5:38. § (2) bekezdés], a bejegyzési elv értelmében a törvényben meghatározott egyes jogok keletkezése, módosulása és megszűnése az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lapra történő bejegyzéssel megy végbe [Ptk. 5:168. § (1) bekezdés], továbbá ha az ingatlan tulajdonának megszerzéséhez ingatlan-nyilvántartási bejegyzés szükséges, a jogváltás az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel, a bejegyzés tartalmának megfelelően jön létre [Ptk. 5:178. § (5) bekezdés]. Minderre tekintettel indokolt, hogy a Ptk. 5:178. §

(4) bekezdése konkretizálja a bejegyzés hatályának kezdő időpontját, és az, hogy ezt az időpontot a bejegyzési kérelem beérkezéséhez köti, nem veti fel a tulajdonhoz való alapvető jog sérelmének gyanúját, az ilyen konkretizálás ugyanis része az Alkotmánybíróság gyakorlatában megjelölt „mindenkori magánjogi korlátoknak”. Az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan érvet, amely eltérő következtetést indokolna.

- [12] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1816/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3122/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.VII.37.928/2018/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Utólag kiegészített indítványa érdemben arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a Fővárosi Választási Bizottság 17/2018. (VIII. 13.) FVB számú határozatára (a továbbiakban: FVB határozat) kiterjedő hatállyal állapítsa meg a Kúria Knk.VII.37.928/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét, s azokat semmisítse meg.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az FVB határozat hitelesítette a fővárosi szintű helyi népszavazás ki-tűzésére irányuló népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívén szereplő alábbi kérdést: „Óhajtja-e Ön, hogy a Fővárosi Közgyűlés rendeletet hozzon arról, hogy a következő egy évben a Duna Budapest római-parti sza-kaszán a parti sávban árvízvédelmi létesítmény építésének előkészületei nem végezhetőek?”
- [3] Ezt követően a népszavazási kezdeményezés szervezőjétől eltérő természetes személy felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához az FVB határozattal szemben, kérve ennek megváltoztatását annak érdekében, hogy a benyújtott kérdés ne kerüljön hitelesítésre. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mivel azt a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 224. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértésével nyújtották be.
- [4] Az indítványozó, aki nem vett részt a felülvizsgálati eljárásban, az Alkotmánybírósághoz benyújtott panaszában a Kúria végzését az FVB határozatra kiterjedő hatállyal támadta. Panaszában az Alaptörvény számos rendelkezésének sérelmére hivatkozott, indítványának érdemét tekintve a népszavazási kérdés hitelesítését kifogásolta.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerint eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. §-a szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.
- [6] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [7] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, és ezzel összefüggésben az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszban a bírói döntés felülvizsgálata kezdeményezhető, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján azt a támadott bírói döntést vizsgálja felül, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria Knk.VII.37.928/2018/2. számú végzése felülvizsgálatát kezdeményezte. A támadott végzéssel befejezett eljárásban az indítványozó nem vett részt. A Kúria végzése a más által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, a kötelező jogi képviselő hiánya okán utasította el. Megállapítható ezért, hogy a Kúriának a kötelező jogi képviselő hiánya okán a más felülvizsgálati kérelmét elutasító végzése az indítványozót nem érintette, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogára nem vonatkozott. Az indítványozónak a támadott kúriai végzéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszja ilyen módon az indítványozó érintettsége hiányában nem felelt meg az Abtv. 27. §-ának.

[8] Az Alkotmánybíróság a fentiek figyelembevételével a jelen alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1682/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3123/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság tanácsa a Kúria Pfv.V.21.102/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Rácz Zsolt ügyvéd, 1037 Budapest, Bojtár utca 64–66.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.102/2018./7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a 26. cikk (1) bekezdésével, valamint a 28. cikkével.
- [2] A támadott bírósági határozat alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó és – a perben nem álló – Honvédelmi Minisztérium között fővállalkozási szerződés jött létre, amelyben az indítványozó a minisztérium információs rendszerének korszerűsítése keretében a korábban általa megvalósított Oracle szoftver alapú rendszer kiváltását vállalta új rendszerre. A fővállalkozási szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan az indítványozó (a per felperese) mint megrendelő alvállalkozási szerződést kötött a per alperesével, amely alapján az alvállalkozó az informatikai rendszer korszerűsítéséhez szükséges alkalmazói licencek szállítását, a rendszer létrehozásához szükséges installációs, fejlesztési, tanácsadási, karbantartási szolgáltatások nyújtását vállalta. A pénzügyi ütemezés szerint a díjat a szerződésben meghatározott részletteljesítésekhez és azok időpontjához igazodva kellett fizetni úgy, hogy a fizetés előfeltétele a megelőző tételek maradéktalan teljesítése volt. Az alvállalkozási szerződéshez kapcsolódóan a felek ún. változtatási kérelmeket írtak alá különböző időpontokban és tárgykörökben olyan, további szolgáltatások (végfelhasználói oktatás, adatmigráció, törzsadat-tisztítás) nyújtására, amelyek az eredeti alvállalkozási szerződésben nem szerepeltek. A minisztérium és az indítványozó által vezetett konzorcium keretszerződést kötött a rendszer üzemeltetése tárgyában, majd az illetményszámfejtéshez szükséges funkciókat a felek ún. éles üzembe helyezték. Ezt követően az indítványozó és alvállalkozója között teljesítési igazolások kiállítására került sor az azokban megjelölt mérföldkövek és feladatok teljesítéséről, a minisztérium és az indítványozó átadás-átvételi jegyzőkönyvet írtak alá, amelyben a minisztérium a rendszer elkészültét elismerte, végül ún. projektzáró megállapodással a fővállalkozási szerződést lezárták, az alvállalkozási szerződés rendelkezése szerint annak időbeli hatálya a fővállalkozási szerződéssel egyidejűleg megszűnt.
- [4] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában támadott kúriai ítélettel lezárt megismételt eljárás során módosított kereseti kérelmében hét pontban – részben nemteljesítés, részben kártérítés jogcímén – marasztalási, illetve jóhírnevének megsértése miatt megállapítási kérelmeket terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság ítéletében a kereseti kérelmek közül kettőnek a módosított kereset szerint helyt adott, a többi marasztalási és a megállapítási keresetet pedig elutasította. A felek fellebbezése folytán eljárás másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet – annak indokai egyes pontokon történt kiegészítésével és pontosításával – helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó nemteljesítésre alapozott és a bíróság által elutasított kereseti kérelmei kapcsán a bíróság megállapította, hogy valamennyi esetben a vitatott tételek teljesítésének megtörténtét az indítványozó által kiállított teljesítési igazolások igazolták. A bíróság kiemelte azt is, hogy a szolgáltatás oszthatatlansága nem jelentette azt, hogy az indítványozó csak a teljes szerződés elfogadásakor tehetett volna jogfenntartó nyilatkozatot, ez a megközelítés ellentétes lett volna a szerződésnek az egymásra épülő részletteljesítésekkel kapcsolatos rendelkezéseivel.

- [6] A másodfokú bíróság szerint a jogfenntartás nélküli teljesítési igazolások figyelmen kívül hagyása kiüresítené az elismerés jogi és gazdasági funkcióját és rámutatott arra, hogy „amennyiben a felperes tudott, illetve tudnia kellett alvállalkozója szerződésszegő magatartásáról, és ennek ellenére szerződésszerű teljesítését igazolta, úgy utóbb, éppen az elismerés miatt nincs helye a teljesítés mennyiségi és minőségi vizsgálatának, mert éppen az elismerés legitimálta a nem szerződésszerű teljesítést”. A bíróság ellentmondásosnak ítélte meg indítványozó előadását a vitatott három funkció teljesítésének elmaradásáról való saját tudomásszerzése tekintetében is, amennyiben viszont a hibákat utóbb felismerte, akkor a szerződés alapján fel kellett volna szólítania az alperest a feltárt hibák kiküszöbölésére, a peradatok alapján azonban ilyen közlésre nem került sor, e nélkül pedig – a bíróság álláspontja szerint – az indítványozó eredményesen nem hivatkozhatott alperesi mulasztásra.
- [7] Az indítványozó kártérítési igényének kapcsán a bíróság rögzítette, hogy – a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján – az alperes kártérítési felelősségének jogalapja nem állapítható meg, illetve az indítványozó saját magát zárta el kárigényének eredményes érvényesítésétől azzal, hogy az őt a szerződés alapján terhelő jelzési, felszólítási, figyelmeztetési kötelezettségét nem teljesítette, erre tekintettel „az alperes részéről szerződésszegő magatartás léte nem állapítható meg, így a kárfelelősség fennállta sem”. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában arra is kitért, hogy az indítványozó a fővállalkozási szerződés alapján a vállalkozói díjat a minisztériumtól teljes egészében megkapta, teljesítését a minisztérium kötbér és kártérítési igény nélkül elfogadta, így az alperesre utóbb áthárítható kára nem keletkezett.
- [8] Az indítványozó jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmében – egyebek mellett – hivatkozott az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) egyes rendelkezéseinek sérelmére is, mivel – álláspontja szerint – „a másodfokú bíróság nem tekintette bizonyító erejű szakvéleménynek az általa csatolt magánszakvéleményt és annak kiegészítését, azt figyelmen kívül hagyta határozatának meghozatalakor, holott számos jelentős tény megállapításában, megítélésében különleges szakértelemre lett volna szükség”. A Kúria a másodfokú ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmek érdemi elbírálását követően – a késedelmi kamat kezdő időpontjára vonatkozó ítéleti rendelkezés kivételével – a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal egyezően a Kúria döntésében kiemelte, hogy a bíróságokat a vonatkozó törvényi rendelkezés értelmében „csak a jogvita érdemét érintő, arra kiható (azaz releváns) hivatkozások tekintetében terheli indokolási kötelezettség. Ezért nem jogszabálysértő a lényegtelen, irreleváns hivatkozásokkal kapcsolatos külön indokolás hiánya”.
- [9] A Kúria véleménye szerint az adott ügyben eljáró bíróságok az indítványozó módosított kereseti kérelmeit teljes körűen elbírálták, az ügy szempontjából lényeges kérdések tekintetében a szükséges bizonyítást lefolytatták, a tényállást helyesen állapították meg, és valamennyi petitum tárgyában érdemben döntöttek. A Kúria ítéletében külön is kitért az indítványozó egyes – a Szaktv. általa megjelölt rendelkezései megsértésével kapcsolatos – állításainak értékelésére. A Kúria álláspontja szerint a jelen ügyben alkalmazandó törvényi rendelkezések értelmében szakértőnek a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő minősül. Miután a perben hivatalból nem volt helye szakértő kirendelésének, az indítványozó pedig erre irányuló bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, és arra nem is hivatkozott, ezért – a Kúria meglátása szerint – „az igazságügyi szakértő kirendelése iránti indítványa elmulasztásával a felperes saját magát zárta el a szakértői bizonyítástól”. Ebben a körben rögzítette a Kúria azt is, hogy az a körülmény, hogy az indítványozó által előterjesztett, az ő megrendelése alapján készült magánszakvéleményt a szabad bizonyítás körében a bíróság miként értékeli, adott esetben tartalmát bizonyítékként figyelembe veszi-e vagy sem, az már a bíróság bizonyítékok mérlegelésével összefüggő jogkörének, illetve indokolási kötelezettségének a körébe átvezető kérdés.
- [10] A felülvizsgálati ítélet e tekintetben tett összegző megállapítása szerint „[a]z eljáró bíróságok az adott ügyben a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően, továbbá a perben rendelkezésre állt egyéb, számos bizonyítékkal (tanúvallomások, okiratok tartalma) összhangban értékelték a felperes által becsatolt »magánszakvélemény« jelentőségét, és helyesen foglaltak állást akként, hogy a perbeli kereseti kérelmek elbírálása alapvetően jogkérdés. Ezért alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a bíróságok szakkérdésben kellő szakértelem nélkül foglaltak állást”.
- [11] Ugyanígy alaptalannak ítélte a Kúria az indítványozónak a kihallgatott tanúk vallomása értékelésével kapcsolatos felülvizsgálati érvelését is. A bíróság jogerős ítéletében jogszabálysértés nélkül alapozta e tekintetben a tényállást a tanúvallomásokra, amelyek helytálló értékelése alapján állapította meg, hogy a teljesítési igazolás aláírásakor az indítványozó tudta, hogy a rendszer nincs teljes egészében kész, azaz az alvállalkozó teljesítése nem szerződésszerű. Ezzel összefüggésben a Kúria rámutatott arra is, hogy „a gazdasági élet szereplőinek felelősségteljesen kell eljárniuk a szerződésekkel kapcsolatos jognyilatkozataik megtétele során”. A Kúria megítélés-

se szerint az első- és másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül jutottak arra a következtetésre is, hogy az indítványozó a kártérítés címén előterjesztett kereseti kérelmei tekintetében sem tudta bizonyítani követelésének a jogalapját.

- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, 26. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkével.
- [13] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában támadott kúriai ítélet általa állított alaptörvény-ellenessége „elsődleges” indokolásának lényegeként azt jelölte meg, hogy a Kúria i) nem indokolta, hogy a per eldöntésének idején hatályos jogot, konkrétan a Szaktv.-t miért nem alkalmazta, ii) visszaélve saját függetlenségével önkényesen, a perben alkalmazandó jog figyelmen kívül hagyásával hozta meg ítéletét, iii) amiatt is önkényesen járt el, mert olyan bírói gyakorlatra hivatkozással ítélezett, amelynek alapjául szolgáló jogszabályok már nem voltak hatályosak. Nézete szerint az ítélet meghozatala során a bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy 2016. június 15-e óta igazságügyi szakértői tevékenységet nem csak bírói kirendelés, hanem megbízás keretében is lehet végezni.
- [14] Az indítványozó kérelme „másodlagos” indokolásaként előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria i) olyan, különleges szakértelmet igénylő informatikai szakkérdésben hozott döntést, amihez a szükséges szakértelemmel nem rendelkezett, ii) a „saját határozatához való kötöttség jogi normáját számos esetben megsértette” és iii) következetesen „nem alkalmazta az iratcsatolási kötelezettség jogi normáját”. Az indítványozó álláspontja szerint továbbá „[a]z eljáró bíróság sok esetben nemcsak, hogy nem alkalmazta a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normát, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettségének sem tett eleget, amikor a vonatkozó jogi normák mellőzéséről határozatában nem adott számot”. Az indítványozó ezt követően beadványában – a támadott kúriai ítélet indokolásának sorrendjéhez igazodóan – részben részletes cáfolatát adja az egyes ítéleti indokolási elemekben foglalt megállapításoknak, másrészt az általa elvégzett elemzések eredményeként kimutatja, hogy az egyes ítéleti indokolási elemek kapcsán a hiányosságként, megalapozatlanságként értékelt kifogásai, kritikái hogyan támasztják alá az általa összegzésképpen – az ítélet alaptörvénybe ütközésének megalapozására hivatott – összefoglalt lista egyes állításait. Az indítványozó végezetül a támadott ítélet által számára okozott sérelem lényegét abban látja, hogy ügyében nem kerülhetett sor érdemi vizsgálatra, mivel az eljáró bíróságok eltekintettek igazságügyi szakértő kirendelésétől és nem voltak tekintettel az általa benyújtott bizonyítéokra sem, továbbá a per tárgyát képező informatikai teljesítések megítéléséhez szükséges speciális szakértelemmel sem rendelkeztek, és „a vonatkozó jogszabályok és állásfoglalások ellenére” hozták meg határozataikat. Mindezek az indítványozó meglátása szerint okszerűen eredményezték azt, hogy a bíróságok „nem tudtak megfelelő tartalmú indokolást felhozni”.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] Az Alkotmánybíróság a vonatkozó vizsgálat eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és az indítvány részben megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek. Az indítványozó panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozók jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a támadott bírói döntést, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Ugyanakkor az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított alaptörvényi rendelkezések egy része – az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése és a 28. cikke – nem minősül az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jognak, így ezek állított sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapítható. Erre tekintettel az indítvány az Alaptörvény ezen rendelkezéseire figyelemmel kifejtett részei tekintetében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglaltaknak.
- [17] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [18] 3. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [19] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [20] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [21] Az indítványozó bár kifejtette, hogy álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírói eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett, a támadott kúriai ítélet vonatkozásában érvei valójában törvényességi kérdéseket – így a bíróság tényállás-megállapítását, bizonyítási eljárás lefolytatását és bizonyítékértékelését, jogalkalmazását és jogértelmezését – érint és kifogásol. A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése kapcsán az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírói szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelméen keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja.
- [22] Az Alkotmánybíróság az igazságszolgáltatásra irányuló tevékenység megítélésével összefüggésben értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az Alaptörvény szerinti értelmezésnek. Alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, azaz a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás és az ügyben alkalmazandó jog megállapítása, illetve mindezek bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság mindezekre vonatkozó értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3343/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben is, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor {3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján a jelen ügy kapcsán is vizsgálta, hogy a felülvizsgálati eljárás eredményeként hozott, az indítványozó által támadott ítélet részletes és a felülvizsgálati kérelem egyes elemeit érintő indokolást tartalmaz-e, és megállapította, hogy e tekintetben a panasz nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó által előadott érvek alapján ugyanis az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak, a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó indokait, a jogerős ítéletet pedig e vizsgálata alapján tartotta fenn hatályában. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására.
- [25] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vélt sérelme vonatkozásában nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkot-

mányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés-ként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

[26] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontjában, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1747/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3124/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.366/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára hivatkozással, alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó és szerződéses partnere között 2007 decemberében kötött lízingszerződést a felek 2011 áprilisában közös megegyezéssel megszüntették. Ezt követően az indítványozóval szemben szerződéses partnere pert indított, amelyben 4 213 419 forint és annak a szerződés megszűnésétől számított kamatai megfizetését követelte. Az indítványozó érdemi védekezésében a szerződés érvénytelenségére hivatkozott, valamint a követelés összezszerűségét is vitatta. Az első fokon eljáró bíróság a kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta az indítványozót.
- [3] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a marasztalás összegét 2 247 698 forintra és járulékaira mérsékelte. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidőn belül felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Kúriához, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó csupán a megsértettnek vélt jogszabályi helyeket jelölte meg, indokai előterjesztésére további határidőt kért. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 273. § (1) bekezdésére hivatkozással hivatalból elutasította. Indokolása értelmében a felülvizsgálati kérelem – indokolás hiányában és figyelemmel a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben foglaltakra is – nem felelt meg a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében foglaltaknak.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a Kúria végzése megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság alkotmányos elvét azzal, hogy hiánypótlási felhívás, illetve a határidő hosszabbítási kérelmével kapcsolatos döntés nélkül bizonytalanságban tartotta az indítványozót felülvizsgálati kérelme érdemi elbírálhatóságát illetően. Ennek alátámasztására hivatkozott egyebek mellett a Kúria 2015-ben közzétett joggyakorlatot elemző összefoglaló véleményére is. Az indítványozó panaszában felhívta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, amelyet nézete szerint a Kúria fenti eljárása szintén megsértett. A Kúria ugyanis mulasztásával elzárta az indítványozót az érdemi jogorvoslás lehetőségétől. Álláspontja alapján a Kúria azzal, hogy a határidő hosszabbításra vonatkozó kérelméről csak az eljárást lezáró végzésben rendelkezett, ellehetetlenítette a peralakításhoz való jogát, ugyanis ennek következtében nem tudta felmérni a per kereteit és az eljárási kötelezettségeit.
- [5] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] 3.1. Az indítványozó a Kúria végzését 2017. június 29-én vette át, majd indítványát 2017. augusztus 21-én terjesztette elő, így az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be

az alkotmányjogi panaszt. A támadott végzés a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható bírói döntés. A kérelmező érintettsége – mivel az ügy alperese volt – fennáll.

- [7] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele az Abtv. 27. §-a értelmében, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon, amelynek azonban az indítványozó a jelen esetben csak részben tett eleget.
- [8] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatot folytat abban a tekintetében, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14], 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14], 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának a B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme a visszaható hatályú jogalkotásra vagy jogalkalmazásra, illetve a kellő felkészülési idő hiányára vonatkozóan nem tartalmaz indokolást, így az nem felel meg a befogadhatóság törvényi feltételeinek, ezért érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor.
- [9] 3.2. A panasz egyébiránt a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, megjelöli ugyanis az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozói jogosultságot megállapító törvényi rendelkezéseket, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, továbbá tartalmaz indokolást az Alaptörvény által elismert jogok sérelmének a lényegére, illetve arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Mindemellett az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára vonatkozóan.
- [10] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezen feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének megállapítására irányuló panaszelem értelmében a rendkívüli perorvoslati eljárás nem volt méltányosnak tekinthető, mivel az indítványozó határidő hosszabbítás iránti kérelmére külön nem reflektálva a felülvizsgálati kérelmet a Kúria hivatalból elutasította. Ezzel az indítványozót elzárta az érdemi igényérvényesítés lehetőségétől.
- [12] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik és a bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a jogorvoslattal már nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd legutóbb: 3075/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [29]; 3073/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [22]}. A testület ennek megfelelően nem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági, a jelen esetben a polgári eljárásjogi dogmatikába.
- [13] Az Alkotmánybíróság a panaszban foglaltak vizsgálatára kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy az lényegében a kúriai eljárás felülbírálatára irányul, a kúriai végzésben foglaltak tartalmát sérelmezi. Annak a kérdésnek az eldöntése ugyanis, hogy a fél által tudottan kellékhianyos felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálhatatlansága a régi Pp. 272. § (2) bekezdése alapján hivatalbóli elutasítást von maga után, törvényességi kérdést jelent. Jogbizonytalanság sem állhatott fenn a kérdés mikénti eldöntése kapcsán, hiszen az eljáró kúriai tanács által hivatkozott, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény egyértelművé tette a tárgykörben folytatott joggyakorlatot. A kúriai végzésben felhívott PK vélemény nyilvános, az bárki számára hozzáférhető tartalommal bír. Ilyen körülmények között önmagában az, hogy az indítványozó tévesnek tartja a felülvizsgálatra nyitva álló határidő elmulasztásának kúriai értékelését, nem alkotmányossági kérdés.
- [14] 4. A kifejtettek alapján jelen ügyben az Alkotmánybíróság a *fair* bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben nem talált olyan okot, amelyet az Abtv. 29. §-a szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, ezért az alkotmányjogi

panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Abtv. 27. § a), valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1752/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3125/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.038/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.038/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Kaposvári Járásbíróság 32.Pk.50.402/2018/10. számú végzésére, valamint a Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) H-PBT-H-18/2018. számú határozatára kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (1)–(2) bekezdései, a Q) cikk (2) bekezdése, a XX. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikke, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint a 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint egy pénzügyi intézménynek elszámolási kötelezettsége keletkezett az indítványozóval szemben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2-törvény) alapján. Az indítványozó az elszámolással kapcsolatban a PBT eljárását kezdeményezte három kérdéskörben (a tisztességtelenül felszámított összeg nagysága, a kamat mértéke, a kamatszámítással kapcsolatos, „360 napos számítási módszer” problémája). A PBT a kérelmet – hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban – elutasította, és az eljárást megszüntette. Megállapította egyrészt, hogy a tisztességtelenül felszámított összeg nagysága tekintetében a kérelem érdemi, vizsgálható kifogást – annak állításán túl, hogy a számítás nem megfelelő – nem tartalmaz. Rámutatott másrészt arra, hogy a kölcsönszerződés szerint a „kölcson éves kamatlába a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték”, tehát ez a kamatmérték, nem pedig a szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel közölt kamatmérték vált a szerződés részévé. Harmadrészt a PBT a szerződés és a bank üzletszabályzata alapján megállapíthatónak találta, hogy a felek nem a 365 napos, hanem a 360 napos számítási módszerben állapodtak meg, tehát, hogy a „havi kamat összeg számítás 360 napos bázison történik”. A határozat felülvizsgálatára irányuló kérelmet a Kaposvári Járásbíróság 32.Pk.50.402/2018/10. számú végzésével elutasította, külön kitérve arra, hogy a késedelmi kamat mértékének a pénzügyi intézmény általi meghatározása is helytálló volt. A Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.038/2019/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helyben hagyta. Döntésében hangsúlyozta egyrészt, hogy a szerződés esetleges érvénytelensége ebben az eljárásban nem vizsgálható. Rámutatott másrészt arra is, hogy a DH2-törvény 25. § (4) bekezdése alapján a kérelmező kizárólag olyan helytelen adatra, illetve számítási hibára alapítva kérheti a bíróságtól annak megállapítását, hogy a PBT eljárása jogszabályt sért, amelyre hivatkozással a PBT eljárását is kérte.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Állítása szerint egyrészt a bank a kölcsönszerződésben tájékoztató jelleggel közölt kamatmértéket valójában egyoldalúan, törvénysértően megemelte (ami kihatott a késedelmi kamat mértékére is), ennek következtében az elszámolás is hibás, ezt azonban mind a PBT, mind a bíróságok figyelmen kívül hagyták, döntésük ezért törvénysértő. Másrészt a bíróság nem foglalkozott azzal a kifogással, hogy a pénzügyi intézmény nem bocsátotta rendelkezésre a „valóan történt forint befizetések pontos idejének és összegének kimutatását”, így az indítványozó nem tudta ellenőrizni, hogy megfelelő módon és árfolyamon történt az átszámítás. A bíróság nem vette figyelembe, hogy az indítványozó a PBT előtti eljárásban becsatolta a „bizonyítéku szolgáló iratokat”, „feltárta a hibák okait”, „számításokkal bizonyította állításait”, és kifejezetten jelezte a „ténylegesen forintban befizetett törlesztések kimutatásának a hiányát”.

Az elszámolás felülvizsgálatára irányuló kérelme tehát véleménye szerint minden tekintetben alkalmas volt a vizsgálatra, és annak helyt is kellett volna adni.

- [4] Mindez azt jelenti az indítványozó értelmezése szerint, hogy a PBT és a bíróság nem vette figyelembe a tényeket, jogellenesen, önkényesen értelmezte a jogszabályokat, illetve azokat figyelmen kívül hagyta [Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdés, XXIV. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdés, 28. cikk]. Ezáltal sérült a hatékony bírói jogvédelem és a bíró törvény alá rendeltségének a követelménye, továbbá az indokolt bírói döntéshez való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint meggátolták az érintett fogyasztói jogainak a gyakorlását [Alaptörvény M) cikk (2) bekezdés], és a bíróság „elzárta” az indítványozó jogorvoslathoz való jogát is [Alaptörvény a XXVIII. cikk (7) bekezdés]. Végezetül arra is hivatkozik az indítványozó, hogy az évek óta tartó és törvénytelen eljárások olyan lelki terhet okoznak számára, amely veszélyezteti az egészségét, így az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésének a sérelme is megvalósul.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt: a Kaposvári Törvényszék végzését az indítványozó 2019. március 12-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2019. március 26-án adta postára. A támadott végzés az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható, nemperes eljárásban hozott döntés. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt eljárásban kérelmező volt – fennáll.
- [7] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon, az indítvány azonban e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a]z M) cikk (2) bekezdése második mondatából általánosságban az államnak az a kötelezettsége következik, amely – az Alaptörvényben szereplő alkotmányos értékek figyelembevételével – a fogyasztók érdekeit védő, az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben fellépő intézményrendszer létrehozására és fenntartására, továbbá a fogyasztók jogait biztosító jogszabályok megalkotására vonatkozik” {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [61], lásd még például: 3305/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. Ezért a fogyasztóvédelemre hivatkozással az M) cikk (2) bekezdésére alkotmányjogi panasz nem alapítható. Nem tartalmaz továbbá Alaptörvényben biztosított jogot az R) cikk (1)–(2) bekezdése, a Q) cikk (2) bekezdése és a 28. cikk sem {lásd például: 3059/2019. (III. 25.) AB végzés, Indokolás [20]; 3088/2018. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [8] A kérelem egyebekben Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik, és eleget tesz a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó szerint az ügyében hozott bírósági döntés meghozatalára vezető eljárás és döntés nem elégíti ki az Alaptörvényből fakadó követelményeket), c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Kaposvári Törvényszék 2.Pkf.20.038/2019/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXIV. cikk, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, XX. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének a vizsgálat a Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó által támadott másodfokú bírósági döntés – utalva az elsőfokú végzés részletes indokolására is – megindokolta, hogy a bíróság álláspontja szerint az ügyben miért került sor a kérelem elutasítására. Megállapítható, hogy a bíróság foglalkozott az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölt érvekkel: megindokolta, hogy miért nem tartja azokat megalapozottnak, illetve, hogy azokkal miért nem tudott érdemben foglalkozni.

- [11] Az Alkotmánybíróság – a bírói döntések indokait kifogásoló alkotmányjogi panaszokat elbíráló korábbi döntéseihez hasonlóan – jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy „a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanis az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3056/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [19]}. [...] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indoklásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12], illetve 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}” {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}. Lásd összefoglalóan még: 3069/2017. (IV. 4.) AB végzés, Indokolás [9], 3151/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [14].
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul, az indítványozó a támadott bírói döntés tartalmát sérelmezi. Az indítványozó több ízben kifejezetten a bírósági döntések törvényellenességét állítja. A fent kifejtettek alapján azonban az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése megalapozott volt-e, tehát, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés figyelembevételével helyes következtetésre jutott-e a kamat és a késedelmi kamat mértéke és ebből következően az elszámolás számszaki helyessége tárgyában. E kérdés ugyanis nem alkotmányossági szempontú mérlegelést jelentene, hanem a tényállás felülvizsgálatát, és az alapul fekvő ügy újbóli eldöntését, ami által az Alkotmánybíróság a polgári bíróság szerepét venné át. Ehhez hasonlóan az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül azt sem, hogy a bíróság konklúziója megalapozott volt-e abban a tekintetben, hogy az indítványozó eredeti, az elszámolás felülvizsgálatára irányuló, a PBT-hez benyújtott kérelme pontosan mire terjedt ki és érdemi elbírálásra alkalmas volt-e. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági végzés érvelését, következtetéseket a bírói döntés irányát tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [13] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet a felhívott alapjogokkal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [14] 4. Összefoglalva tehát az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § a) pontjában foglalt feltételnek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 21.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/590/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2019. (V. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.IV.37.610/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Czudar Balázs ügyvéd, 1054 Budapest, Szemere utca 23.) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Kvk.IV.37.610/2019/3. számú végzése ellen. Álláspontja szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az indítványozó mint a Magyar Szocialista Párt és a Párbeszéd Magyarországért Párt jelölő szervezetek listáján első helyen szereplő jelölt 2019. május 6-án a Nemzeti Választási Irodának (a továbbiakban: NVI) küldött elektronikus levélben a Ve. 153. § (1) bekezdés a) pontjára való hivatkozással a központi névjegyzékből való adatszolgáltatás iránti igényt nyújtott be. Ezzel együtt igazolta 149 000 Ft adatszolgáltatási díj megfizetését. Az NVI 2019. május 7-én arról tájékoztatta az indítványozót, hogy az adatszolgáltatás díja 3 129 000 Ft, így az adatszolgáltatás csak a különbözet megfizetése esetén teljesíthető. Ezen a napon az indítványozó kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB) arra hivatkozással, hogy az NVI válasza sértette a Ve. 153. § (1) bekezdés a) pontját, valamint a Ve. 2. § (2) bekezdés e) pontjában rögzített jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét.
- [3] Az indítványozó hivatkozása szerint nem jelölő szervezetként [Ve. 153. § (1) bekezdés b) pont], hanem jelöltként [Ve. 153. § (1) bekezdés a) pont] kérte az adatigénylést, így az adatszolgáltatási díj összege tekintetében a kisebb összeg (a kötelező legkisebb munkabér egyhavi összege) az irányadó [Ve. 154. § (1) bekezdés].
- [4] 1.2. A kifogást az NVB a 101/2019. számú határozatával elutasította. A döntés értelmében „nem értelmezhető a névjegyzéki adatok kizárólag a jelölt és nem a jelölő szervezet általi felhasználása, hiszen a választáson a listát állító jelölő szervezetek versengenek. A jelöltek csak a saját személyük vonatkozásában nem tudnak kampányolni, hiszen a választópolgárok nem jelöltekre, hanem listákra szavazhatnak”.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a támadott döntésben az NVB döntését helyben hagyta, ugyanakkor megállapította, hogy lista esetén is jelentősége van a listaállító jelölő szervezet és a listán szereplő jelölt közti megkülönböztetésnek (végzés indokolása [34]). Úgy vélte ugyanakkor a Kúria, hogy az adatszolgáltatás tekintetében a jelölt és a jelölő szervezet közti „merev határvonal meghúzhatósága” kétséges; nem feltétlenül lehet elhatárolni, hogy az adatot a jelölt vagy a jelölőszervezet használja fel.
- [6] 1.3. A végzéssel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Hivatkozása szerint az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítás szabadsága kiterjed a politikai kommunikációra; ezt korlátozza a Kúria döntése az által, hogy a jelöltnek csak a jelölő szervezeten keresztül biztosítja a névjegyzékhez való hozzáférést. A jelöltnek Alaptörvényben és Ve.-ben biztosított joga, hogy a választók közvetlen megkeresése folytán kampánytevékenységet folytasson. Érvelése szerint a Kúria döntésének következtében a jelölt eszik attól a lehetőségtől, hogy a névjegyzékben szereplőket közvetlenül megkeresse, így pedig a választó és a jelölt közötti politikai kommunikáció akadályozott.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján

az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról.

- [8] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekintendő, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, további jogorvoslat pedig nincsen számára biztosítva. A Kúria sérelmezett döntése 2019. május 15-én kelt, az alkotmányjogi panaszt 2019. május 18-án – határidőben – nyújtották be a Kúriára.
- [9] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése Alaptörvényben biztosított jognak minősül, ekként arra (az egyéb feltételek teljesítése esetén) alapítható alkotmányjogi panasz.
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetén. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [11] Az Abtv. 27. §-a keretében az Alkotmánybíróságnak az a feladata, hogy megvizsgálja: a bírói döntés következtében sérült-e az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga. Ebben az eljárásban nem vizsgálható sem a Ve. alkotmányossága [erre csak az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszban lenne lehetőség], sem az, hogy az NVB és a Kúria helyesen értelmezte-e a Ve. 153. §-át, sem az, hogy általánosságban a jelölteknek és jelölő szervezeteknek milyen alkotmányos lehetőségeik vannak a választók megszólítására. Jelen ügy kapcsán megválaszolandó kérdés az, hogy sérült-e a konkrét ügyben az indítványozó véleménynyilvánítási szabadsága.
- [12] Az indítványozó előadta, hogy a névjegyzék igénylésekor az NVI válaszlevelében azt rögzítette, hogy az adatszolgáltatás teljesítésének a feltétele a Ve. 154. § (2) bekezdésében rögzített összeg megfizetése. Az NVI nem tagadta meg tehát a névjegyzék adataihoz való hozzáférést, az indítványozó és az NVI közötti vita egyrészt az összecszerúségen, másrészt azon alapult, hogy az adatszolgáltatás jogalapja a Ve. 153. § (1) bekezdésének melyik pontja. Az viszont nem, hogy a névjegyzék szolgáltatható-e számára egyáltalán. Nem állapítható meg tehát, hogy az indítványozó el lett volna zárva a véleménynyilvánítási szabadságból származó azon lehetőségtől, hogy a névjegyzékben szereplő választópolgárokat megszólítsa.
- [13] Az indítványozó konkrét ügyében a Ve. 153. §-ának alkalmazása kapcsán tehát a valós kérdés nem az adatszolgáltatás teljesíthetősége, hanem annak díja volt. Az indítványozó viszont nem állított okozati összefüggést az adatszolgáltatás díja és az Alaptörvény IX. cikke között, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített feltételnek.
- [14] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 23.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/863/2019.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062-9273